Cyan Magenta Yellow Black

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

№ 97 (3097)

СЕРЕДА, 28 травня 2003 року

ФОТОФАКТ

Фото Олександра СЕРОГО (Укрінформ).

В Одеській області завершено реконструкцію двох прикордонних застав, розташованих на ділянці україно-молдовського кордону.

На знімку: командувач Прикордонних військ України, голова Державного комітету у справах охорони державного кордону генерал-полковник Микола Литвин (праворуч) і голова облдержадміністрації Сергій Гриневецький перерізають символічну стрічку на прикордонній заставі «Петрівка» у Тарутинському районі.

ВІЗИТИ

Інтерес до співробітництва зростає, але й перешкод не меншає

Вищою мірою позитивними назвав Голова Верховної Ради України Володимир Литвин перші результати офіційного візиту нашої парламентської делегації до Японії. І українська, і японська сторони прагнуть, щоб відносини між країнами були динамічніші. Такий один з висновків. «Провідну роль у цьому мають відігравати парламенти», — заявив Голова ВР по завершенні переговорів з Президентом Палати Радників Хіроюкі Куратою. З паном Куратою, додав він, було обговорено і перспективи економічного співробітництва, адже Україна має багато можливостей і конкретних проектів, що можуть зацікавити японських бізнесменів.

Окрім того, Японія — один з найбільших кредитно-фінансових центрів світу і посідає провідне місце за розмірами вільних капіталів, інвестованих в економіки інших країн. У рамках японської програми «Офіційна допомога розвитку» Україна пропонує до кредитування проекти будівництва мостового переходу через Південний Буг у Миколаєві, конструкції ТЕЦ «Південний машинобудівний завод», Черкаської ТЕЦ та міжнародного аеропорту «Бориспіль», багатоцільовий проект очищення стічних вод у Криму Розі.

(Закінчення на 2-й стор.).

НАПЕРЕДОДНІ

Наших миротворців направлять до Іраку

Завтра в Україні відзначатимуть Міжнародний день миротворців. Напередодні свята секретар Ради національної безпеки та оборони України Євген Марчук заявив, що РНБО ухвалила рішення про направлення українських миротворців до Іраку для участі в стабілізаційних силах у польському секторі. Попередньо до Іраку буде направлено бригаду в складі 1600—1700 осіб, до якої увійдуть два механізовані піхотні батальйони. Це рішення РНБО має бути затверджене указом Президента і схвалене парламентом.

Як заявив Є. Марчук, Україна розглядає можливість залучення підрозділів РХБ-батальйону, який перебуває в Кувейті, до участі в стабілізаційних силах. Водночас секретар РНБО зазначив, що питання планово розв'язати до прийняття Україною остаточного рішення про відправку українських миротворців до Іраку.

Напередодні Міжнародного дня миротворців з журналістами зустрівся і Головнокомандувач Сухопутних військ Збройних Сил України генерал-полковник Петро Шуляк.

(Закінчення на 2-й стор.).

КОНТАКТИ

Про роль парламентів у міждержавних відносинах

Про роль міжпарламентського співробітництва у контексті розвитку міждержавних україно-албанських відносин йшлося під час зустрічі заступника Голови Верховної Ради України Олександра Зінченка з віце-прем'єр-міністром, Міністром закордонних справ Албанії Ілріом Метою. Сторони наголосили на тому, що необхідно поліпшити співпрацю в науковій, гуманітарній, бізнесовій і технічній сферах. Пан Мета перебував у Києві з офіційним візитом. Він також зустрівся з Президентом Леонідом Кучмою, Міністром закордонних справ Анатолієм Зленком та представниками ділових кіл України.

Я ВАМ ПИШУ...

Бомжі, в атаку!

Протягом кількох місяців у нашому будинку постійно ночують бомжі. Знаю, що на це скаржиться багато мешканців столиці, та ось жеки чомусь не поспішають розв'язувати цю проблему.

Люди без певного місця проживання у нас мало не вогнища розводять. Цілими ночами горланять, лаються, п'ють. Рано вранці чи пізно ввечері зайти до під'їзду страшно. І це — в столиці європейської держави...

Іван ЦВИЛЮК.

Київ.

ВИХІД НА ПОЛОНИНИ

Фото Романа КЛИМА.

Останньої неділі травня буковинські вівчарі виводять у гори отари. Це вже сороковий «Вихід на полонини», як зветься це яскраве фольклорне свято, що скликає в гірський райцентр Путилу тисячі гостей з Буковини, сусідніх областей та Румунії. На міському стадіоні, після коротких промов місцевого керівництва, вівчарі взялися готувати кулешу. Без зайвих церемоній дістали закорковані кукурудзяними качанами пляшки. Говорили добрі слова про свою землю, сварили владу, дякували Богові за дощ, бажали одне одному рясних отар. А потім по темних століттях скрипках вдарили смички, загули цимбали — то заграли нереєстрові музики! Нарешті запалала символічна ватра, здійнялися трембіти й, зробивши коло пошани, вершники у святковому одязі почали вихід на полонини — аж до пізньої осені.

Сергій СУЛИМА.

У НОМЕР

Швелер із Божою допомогою

75 тонн швелера і кутка відвантажив на адресу Свято-Іоанівського монастиря, розташованого у столиці України, металургійний комбінат «Азовсталь» (Маріуполь). З такими малими партіями металу й такими отримувачами на підприємстві досі справи не мали. Як розповіли кореспондентові «Голосу України» у прес-службі комбінату, метал призначено для будівництва столярної, механічної, іконної та інших майстерень реабілітаційного центру, створюваного при монастирі. Підопічні центру — безпритульні діти з неблагополучних родин, у свої роки вже знайомі і з наркотиками, і з алкоголем. Повернути школярів до здорового способу життя в монастирі сподіваються з допомогою різноманітних занять у майстернях **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

Гроші є. Дороги будуть?

Для реконструкції миколаївських доріг банки «Аваль» та Морський транспортний дають 25 мільйонів гривень кредиту під 18 відсотків річних. І хоча під кредитну лінію закладено 39 об'єктів комунальної власності, Миколаївський міський голова Володимир Чайка запевняє, що і кредиторів не підведе, і власність міста не постраждає. 250 тисяч гривень на ремонт доріг виділив також Миколаївський морський торговий порт. Ремонтні роботи ведуться на основних магістралях міста, застосовуються найсучасніші технології. Миколаївський міський голова впевнений: обсяги запланованих робіт буде виконано до 25 вересня, **повідомляє наш власний кореспондент Олена ІВАШКО.**

Ловіть воду!

Уже другий тиждень до помешкань рівнян у вечірні та нічні години не подають воду. Так ВАТ «Ей-і-Ес Рівнеенерго» відреагувало на борги «Рівнеоблводоканалу» за спожиту електроенергію. На 23 травня цій компанії завинили понад п'ять мільйонів гривень. Ще 526 тисяч гривень — відокремленому підрозділу «Рівненська АЕС». Тим часом й «Рівнеоблводоканал» має боржників: на 23 травня йому заборгували майже 25 мільйонів гривень. З них 11,6 мільйона — населення, **інформує наш власний кореспондент Олександра ЮРКОВА.**

Лікуватиме музика

Почесним громадянином Ужгорода торік став керівник доброчинної організації «Датська допомога Сходу» Зігфрід Нільсен з Брамінга (Данія). Вже третій рік він допомагає медичним закладам міста. Так, минулого тижня пан Зігфрід разом з іншими представниками благодійних організацій та мером Брамінга Карлом Крістіаном Кнудсеном привезли ужгородським медикам комп'ютерний томограф. Днями у місто над Ужем надійшов ще один гуманітарний вантаж — від Ротарі-клубів графства Йоркшир (Велика Британія). Міська дитяча лікарня отримала два інкубатори для новонароджених. Також доставлено одяг, білизну, мийні засоби, оргтехніку, інвалідні візки і навіть музичні інструменти, **повідомляє наш власний кореспондент Іван ГУДЗОВАТИЙ.**

■ На Львівщині розпочалися Дні пам'яті Івана Франка. Галичани зазвичай вшановують великого сина України на світлій межі весни й літа.

Цьогорічна акція, підготовлена музеєм Івана Франка, триватиме до 5 червня. Гостинно відчинила двері Франкова вітальня музею. Поетичну моновиставу на камерній сцені театру імені М. Заньковецької репрезентує народний артист України Святослав Максимчук. У рамках Днів виступатимуть перед громадою учні шкіл області — переможці конкурсу читців. У Львові відкриваються численні виставки, а в селі Завадів відбудеться велике літературно-мистецьке свято «Шляхами Івана Франка», **повідомляє наш власний кореспондент Оксана ТЕЛЕНЧІ.**

■ Товарна марка «Королівське морозиво» ВАТ «Луганськхолод» вирішила ще раз здивувати своїх споживачів. Новий сорт продукції матиме оригінальну назву — «СРСР». У його основі лежить класична рецептура ванільного пломбіру в шоколадній глазурі. Смак цих ласощів знайомий з дитинства не одному поколінню. Як екологічно чистий продукт «СРСР» припаде до смаку кожному, незалежно від його політичних пристрастей та віку, вважають творці морозива, **передає наш власний кореспондент Алла АНТИПОВА.**

ПОЛІТИКА

Інтерес до співробітництва зростає, але й перешкод не меншає

(Початок на 1-й стор.).

Сьогодні інтерес до України в Японії підвищується. Особливо з огляду на економічне зростання протягом останніх трьох років. Саме на цьому наголосив Хіроюкі Курата. Водночас є нерозв'язані проблеми, які гальмують розвиток економічної співпраці та збільшення японських інвестицій. Представник «Іточі Корпорейшн» (ця корпорація має досвід роботи в нашій країні, але хотіла б розширити співробітництво) Око Баяші заявив, що найближчим часом плановано відрядити до України делегацію, яка докладно вивчить інвестиційний клімат у нашій країні. А вкрай потрібною передумовою для просування бізнесу пан Баяші вважає прозорість фінансових операцій, дотримання міжнародних стандартів під час підготовки фінансових звітів, без яких японські компанії не можуть орієнтуватися у фінансовій спроможності українських компаній. Окрім того, японські бізнесмени вважають, що перешкодою для співпраці є недосконалість податкової системи, умов інвестування, недобросовісна конкуренція, неповернення кредитів. А також те, що вже прийняті закони не завжди виконують на місцях. Про це йшлося і під час семінару-презентації «Економіка України — нові можливості для зміцнення співробітництва».

Та попри все це японські бізнесмени сповнені рішучості розпочати переговори з українськими партнерами, і Україна приваблює їх не тільки як аграрна країна, а й як держава, що має добре розвинену промисловість, високий науково-технічний потенціал. Ще одне питання, весь час порушуване під час переговорів у Токіо, — про ядерну безпеку та нерозповсюдження ядерної зброї. Як зауважив Президент Палати Радників Японії, його країна високо оцінила добровільну відмову України від ядерної зброї. Ця заява стає особливо важливою, коли пригадати, що Японія — єдина країна у світі, яка потерпіла від ядерного бомбардування, а Україна — єдина, що пережила ядерну катастрофу.

Володимир Литвин подякував Японії за підтримку і допомогу, яку вона надає в ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи. До речі, у 2000 році японський уряд зробив внесок — 225 млн. доларів США — до плану перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему, а корпорація «Марубені Утіліті сервіс» узяла участь у тендері на виконання проекту, пов'язаного з дослідженням розподілу мас радіоактивного палива всередині об'єкта «Укриття». Тема ядерної безпеки була провідною і під час переговорів парламентської делегації у штаб-квартирі правлячої Ліберально-демократичної партії Японії.

Сьогодні Голову Верховної Ради прийме Імператор Японії Акіхіто. Також відбудеться зустріч зі спікером Палати Представників парламенту Японії Тамісуке Ватанукі, після чого парламентська делегація відбудеться до Хіросіми.

Наталія ФІЛІПЧУК.

Токіо.

ФОТОФАКТ

Більш як 300 бандуристів з різних регіонів країни взяли участь у Першому всеукраїнському фестивалі кобзарського мистецтва «Під срібний дзвін бандур» у Миколаєві.

На знімку: виступ Національної державної заслуженої капели бандуристів.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

Самоврядуванню бракує повноважень і фінансів

У ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЯХ

Депутати рад різних рівнів мають налагодити вертикаль від кожного села до Верховної Ради, яка в своїх законах і постановах відображатиме ті проблеми, що найбільше хвилюють людей. На цьому наголосив на Всеукраїнській нараді депутатів місцевих рад та сільських, селищних і міських голів, обраних від Соціал-демократичної партії України (об'єднаної), яка відбулася 23—25 травня в Ялті, лідер депутатської фракції СДПУ(о) у Верховній Раді Леонід Кравчук.

На останніх виборах об'єднані соціал-демократи здобули майже 11 тисяч депутатських мандатів усіх рівнів. До складу фракції СДПУ(о) в парламенті нині входять 37 народних депутатів. Четверо членів цієї партії обрано головами обласних рад, 25 — районних, 34 партійці —голови міст обласного значення або їх заступники, 47 — голови міст районного значення, 1235 — селищні та сільські голови.

Депутати різних рівнів обговорили широке коло питань своєї діяльності. Зокрема, про законодавче забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, бюджетний процес, комунальну власність, земельні питання, організаційно-методичне та інформаційне забезпечення діяльності депутатів усіх рівнів.

Обговоривши політичну реформу, учасники наради закликали чітко розподілити повноваження між радами і виконавчими органами влади, підняти відповідальність усіх гілок влади, висловилися стосовно необхідності змін у виборчому законодавстві, які давали б змогу ширше використовувати політичний потенціал суспільства, активізувати реформи, ширше застосувати пропорційну систему виборів до парламенту, передбачити в Бюджетному кодексі розширення фінансової бази органів влади в «глибинці». Депутати всіх рівнів прийняли звернення до Верховної Ради України, яке доручили оприлюднити своїй фракції під час сесійного засідання парламенту. В ньому вони закликають народних обранців діяти підтримати розвиток народовладдя та демократії в країні, вимагають прискорити прийняття законодавчих актів, яких конче бракує місцевому самоврядуванню. «Сьогодні питання земельних відносин, комунальної власності, місцевих бюджетів, розподілу на місцевому рівні владних повноважень представницької та виконавчої влади, тарифна політика, соціально-культурний розвиток і екологічна безпека — це аж ніяк не всі питання, які згідно з Конституцією України мають бути законодавчо відрегульовані парламентом», — йдеться у зверненні.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

ТРАГЕДІЯ

Знайдено «чорну скриньку»

Рятувальники знайшли одну із «чорних скриньок» українського літака Як-42, що розбився в понеділок неподалік турецького міста Трабзон. Як повідомили в Міністерстві транспорту України, літак авіакомпанії «Українсько-Середземноморські авіалінії» мав виконувати рейс Харків—Мадрид—Бориспіль. Заявку на виконання рейсу за маршрутом Кабул—Бішкек—Трабзон—Сарагоса до «Укравіатрансу» авіакомпанія не подавала.

Преса висловлює власну версію загибелі літака. Так, газета «Мундо» повідомила про можливу помилку пілота. Така само версія турецької влади, трохи згодом до неї приєднався і посол Іспанії в Анкарі. Міністр оборони Іспанії Федеріко Трильо, який прибув до Туреччини, також не відкидає «людський чинник». Заступник генерального директора авіакомпанії Володимир Горбановський вважає, що погодні умови — щільний туман — «не заважали роботі екіпажу», який був готовий до роботи за таких обставин.

У КОМІТЕТАХ ВР

Завод хоче бути привабливим для інвестора

У Рівному відбулося виїзне засідання Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики і підприємництва. На ньому розглянуто питання «Про стан законодавчого врегулювання процесу реструктуризації промислових підприємств на прикладі ВАТ «Рівненський завод «Газотрон».

Це підприємство перше (серед тих, що працювали на оборонний комплекс) на Рівненщині з листопада минулого року розпочало процес реструктуризації, ставлячи конкретну мету — оздоровити економічний та фінансовий стан заводу, погасивши всіляку заборгованість та створивши господарські товариства із залученням інвесторів для нарощування виробництва. Але навіть за цей короткий як для такої справи проміжок часу «Газотрон» наразився на проблеми, у розв'язанні яких розраховує саме на допомогу профільного комітету Верховної Ради.

— Хоча і є положення про реструктуризацію, розроблене Фондом держмайна і зареєстроване в Мін'юсті, але воно не стикується з податковим законодавством, — розповідає голова правління ВАТ «Рівненський завод «Газотрон» Павло Шило. — Скажімо, останні зміни, внесені до Основного Закону про порядок погашення платежів до бюджету і цільових фондів, повністю торпедують процес реструктуризації, бо вже вилучено норму, згідно з якою можна було реструктуризувати, відстрочувати чи розстрочувати попередні борги. Тепер можна реструктуризувати лише поточний борг. Друга проблема. За наявності боргів майно перебуває в податковій заставі. А створення господарських товариств із залученням інвестора передбачає вилучення певної кількості майна і передачу його до статутного фонду. Не врегульоване законодавчо і питання надання фінансової допомоги підприємствам, які перебувають у процесі реструктуризації. Виходить, є певні програми, треба залучати інвестора (інвестором могла б бути частково і держава), а під них слід було б передбачити певне бюджетне фінансування. По завершенні реструктуризації логічне списання пені і штрафів, що нагромадилися на той час, бо процес реструктуризації проходять підприємства, в яких є державна частка. Фактично це — оздоровлення підприємство, збільшення його привабливості. А отже, подорожчання пакета акцій, що належить державі, і більший шанс для держави його продати або потенційному інвестору, або тим, хто його захоче придбати. Є й низка інших законодавчо не врегульованих питань, зокрема, земельне.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

Зарплата не спричинить інфляцію

Голова підкомісії з місцевих бюджетів бюджетного комітету Верховної Ради, член депутатської групи «Народний вибір» Катерина Фоменко вважає, що збільшення мінімальної заробітної плати не призведе до різкого скачка інфляції. Про це вона заявила на прес-конференції у Луганську. На її думку, підвищення мінімальної зарплати до 237 гривень з 1 грудня буде непростим випробуванням для господарського комплексу, насамперед аграрного, де рівень середньої зарплати становить 157 гривень. Тим часом зарплата не може залишатися на колишньому рівні. Як відомо, сьогодні розглядається варіант пропорційного розподілу коштів, виходячи з частки фонду заробітної плати в місцевому бюджеті. Оскільки його рівень у регіонах різний — від 26 відсотків у Києві до 50 відсотків — у Криму, К. Фоменко пропонує встановити для територій відповідний коефіцієнт для розподілу коштів, виходячи з середньоукраїнського рівня — 44 відсотків.

Алла АНТИПОВА.

Луганськ.

Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти висловлює глибоке співчуття сім'ї та близьким

Поліщука Євгена Павловича

— кандидата філософських наук, доцента, колишнього ректора Херсонського державного педагогічного інституту імені Н. К. Крупської, ветерана Великої Вітчизняної війни, нагородженого бойовими та трудовими нагородами, відмінника народної освіти, з приводу його смерті. До останнього дня свого життя Євген Павлович передавав свої знання та досвід молодому поколінню.

Світла пам'ять про Поліщука Є. П. та глибока повага до нього назавжди залишаться в серцях колег, друзів, однодумців та його учнів.

Ставка без забобонів

ПІДСУМОК ТИЖНЯ

З нового року із зарплати українських громадян вираховуватимуть менший податок — 13 відсотків. Саме таке рішення Верховної Ради стало не лише початком довгоочікуваної податкової реформи, а й серйозним іспитом для вітчизняного парламенту на зрілість. Адже 352 голоси «за», тобто більш як конституційна більшість, — це, погодьтеся, вже цілком серйозна заявка.

Пошук компромісу між депутатами та урядовцями щодо нового закону «Про податок на доходи фізичних осіб» тривав вісім років. До останнього варіанта законопроекту пропозицій було близько чотирьохсот. Хто зна, що допомогло, щоб цей доленосний документ так гладко пройшов сесійною залою за п'ятнадцять хвилин — схрещені пальці, які тримав у кишені під час голосування один із авторів законопроекту Сергій Терьохін, чи якісь вищі сили — але більшість депутатів результатові на екрані здивувалися навіть самі. Втім, до копійки спрогнозувати, хто скільки виграє чи програє від того, що громадяни сплачуватимуть менші податки, сьогодні не може ніхто.

Якщо нині з прибутку кожного працівника за прогресивною шкалою оподаткування стягують від 20 до 40%, то введення з 1 січня 2004 року єдиного фіксованого 13% податку означатиме автоматичне зростання зарплат. За різними підрахунками, втрати бюджету від запровадження нового закону можуть становити від п'ятисот мільйонів гривень до двох мільярдів. Але головні сподівання в ідеологів податкової революції на те, що зниження податку виведе зарплати з тіні. «За досвідом Росії ми бачимо, що надходження до бюджету після зниження до 13% податкової ставки зросли на 1,5 відсотка, того самого ми повинні добитися і в нашій країні», — каже заступник голови фінансового комітету ВР Олег Царьов (фракція «Регіони України»). Нині, за даними фахівців, в Україні видають зарплату в конвертах, тобто приховано від оподаткування, на більш як 15 мільярдів доларів.

Щоб компенсувати збитки від нового оподаткування, депутати та урядовці пропонують запровадити п'ятивідсотковий податок на дивіденди, виграші, призи, на продане майно та отримане у спадщину. Ці норми мають набрати чинності лише з 2005 року. Але їх схвалюють уже аж ніяк не всі. Скажімо, Голова Національного банку України Сергій Тігіпко застерігає, що сплата податку з банківських вкладів може підірвати довіру населення до фінансових установ, яка тільки-но починає встановлюватися. І люди можуть знову зберігати гроші уже в інших банках — літрових. Але деякі депутати заспокоюють банкірів, що за півтора року, що залишилися до введення в дію цієї норми, така норма може з закону і геть зникнути.

Президент України Леонід Кучма привітав прийняття закону про 13% прибутковий податок з громадян, назвавши його «кроком уперед у створенні нового Податкового кодексу». І висловив задоволення засіданням парламенту в день голосування, 22 травня. «За всі останні роки той настрій, який був у парламенті, мені просто подобається, — сказав глава держави, перебуваючи в Зальцбурзі. — Депутати піднялися над своїми вузькопартійними і міжфракційними інтересами і прийняли дуже багато законів, яких сьогодні потребує Україна». Президент, безумовно, також мав на увазі й схвалення парламентом змін до цьогорічного держбюджету, за якими збільшили на майже три мільярди гривень його доходну та видаткову частину, й заклали у державну казну фінансування мінімальної зарплати у 185 гривень (і відповідний перегляд посадових окладів бюджетникам) з 1 травня, та 237 гривень — з 1 грудня.

Ще однією домінантою минулого тижня знову була політична реформа. Хоча Президент ще не передав до Верховної Ради законопроект про внесення змін до Конституції, воліючи спочатку ознайомитися з остаточними результатами всенародного обговорення та провести зустрічі з керівниками парламентських фракцій. Депутати від різних політичних сил у своїх висловлюваннях упродовж тижня демонстрували готовність до компромісу й вироблення узгодженого законопроекту. «Навіть без підтримки «Нашої України», якщо буде знайдено компроміс, 300 голосів є», —запевнив комуніст Адам Мартинюк. На єдиний законопроект сподівається і Голова Верховної Ради України Володимир Литвин. Утім, він сам визнає, що це скоріш за все романтичний підхід, а найреальніше — парламенту доведеться розглядати два законопроекти політичної реформи, президентський та депутатський, і перекласти всю відповідальність на плечі Конституційного Суду. Ці прогнози підтверджує й остання заява Президента про те, що він не відмовиться від пропозиції запровадити в Україні двопалатний парламент. Адже це спричинює найбільше суперечок між основними політичними гравцями.

Юліана ШЕВЧУК.

Фото з архіву «ГУ».

Почім тепер «піонерське» літо

Цього року в заміських оздоровчих таборах зможуть відпочити вісім тисяч школярів Житомирщини. Для цього з фонду соціального страхування надано два мільйони гривень (ще два роки тому було лише 439 тисяч). Середня вартість путівки на 18 днів — 420 гривень: 252 гривні платить фонд, а решту — підприємство, профспілкова організація чи самі батьки. На харчування дітей у таборах витрачатимуть на день 14 гривень.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Наших миротворців направлять до Іраку

(Початок на 1-й стор.).

Як і Євген Марчук, Головнокомандувач Сухопутних військ наголосив, що участь у заходах із підтримки миру та безпеки є одним із пріоритетних напрямів зовнішньої політики України. «Впродовж останніх років значно розширилася участь ЗС нашої країни в миротворчій діяльності, міжнародному військовому співробітництві», — заявив Петро Шуляк, додавши, що сухопутні війська несуть при цьому основне навантаження. Загалом з 1992 року за рубежі нашої країни — до Боснії і Герцеговини, Хорватії, Східної Славонії, Косово, Південного Лівану, Кувейту, Анголи і С'єрра-Леоне — було направлено майже 20,5 тисячі українських вояків і майже 2 тисячі одиниць різноманітної техніки, зокрема 30 гелікоптерів. За роки миротворства наші втрати становили 22 особи. Щодо Іраку, то до рішення РНБО практичної підготовки Міноборони не проводило: «Ми працювали теоретично. Визначили підрозділи, штат і техніку, які можуть бути направлені».

Українські військовики, котрі брали участь у різних миротворчих операціях, вважають, що наша країна інертна на відміну від інших (тих самих учасників програми «Партнерство заради миру») в лобіюванні своїх інтересів у справі миротворства. Це особливо прикро, якщо зважити, що з боку НАТО та ООН постійно лунають лише високі оцінки дій українців у складі міжнародних сил. На думку наших миротворців, з якими мені вдалося поспілкуватися після прес-конференції в Міноборони, потрібно, щоб українці не тільки були присутні на так званій передовій «гарячих» точок, а й залучені в цивільному секторі миротворчих військ. Така участь принесла б безумовну економічну вигоду країні, не кажучи вже про горезвісний імідж. Для цього представникам України потрібно передусім активізувати свою роботу в структурах ООН. Як свідчить досвід, справді складно увійти в цей сектор наодинці під прапором України, але чому не зробити це у складі авторитетних міжнародних організацій? Як, приміром, Червоний Хрест. Усе це видається важливим у світлі нинішнього поділу «іракського пирога» і нашої стратегічної мети вступу до НАТО.

Яна СТАДІЛЬНА.

Цей день ми наближали як могли…

«Одеса—Броди» почне працювати на повну силу. Цього разу серйозно

ТОЧКА ЗОРУ

Наприкінці квітня російська «Транснафта», НАК «Нафтогаз України» і ВАТ «Укртранснафта» підписали документ про експорт російської нафти територією України, використовуючи нафтопровід «Одеса—Броди». Для нашої держави ця подія означає перехід від слів до справи в питанні завантаження найбільшого вітчизняного транспортного проекту. До того ж рішення цілком відповідає економічним цілям України і припиняє «базікання про перспективу» у виконанні деяких чиновників нафтотранспортної компанії.

Згода України на експлуатацію нафтопроводу «Одеса—Броди» в реверсному режимі не випадкова. Таку ідею не раз висловлювало керівництво країни, зокрема Президент Леонід Кучма, адже реверсний варіант економічно обгрунтований і вигідний для України. По-перше, реверс забезпечить завантаження нафтопроводу вже тепер і запобігатиме іржавінню труб. Російські компанії впродовж останніх півтора року не перестають повторювати, що вони готові експлуатувати «трубу» на всі 100 відсотків. Так, «ЮКОС» виступив з пропозицією прокачувати щороку 6 млн. тонн, «ВР-ТНК» — 9 млн. тонн, а в «ЛУКОЙЛі» хоча поки що й не розкривають карти, але недвозначно натякнули на стабільний інтерес до нафтопроводу «Одеса—Броди».

По-друге, це рішення аж ніяк не порушує первісних планів транспортувати каспійську нафту з Одеси до Бродів. З одного боку, раніше 2007 року транзит з Каспію через Україну практично неможливий. З другого — серед компаній, які працюють на шельфі Каспійського моря, є й росіяни, отож можливо, що першими ініціюють постачання сировини з Одеси до Бродів саме вони.

У технічному плані реверс також не проблема. Як повідомив головний інженер проекту «Одеса—Броди» Євген Лебедєв, «трубопровід із самого початку був розрахований на реверсивне використання». «Розвернути трубу» в іншому напрямку можна практично за тиждень.

Доцільність завантаження нафтопроводу вже тепер підтверджують не тільки техніки, а й політики. На думку народного депутата Миколи Рудьковського, «приймати рішення про роботу Одеса—Броди потрібно, виходячи лише з однієї мети: отримання прибутку для держави і підприємства «Укртранснафта». Якщо його можна завантажити в реверсному режимі, то його треба завантажувати. Завантаження російською нафтою маршрутом Броди—Одеса допоможе утримувати трубопровід у належному робочому стані».

Водночас не може не викликати запитання позиція глави «Укртранснафти» Олександра Тодійчука. Створюється враження, що Олександр Сергійович не турбується про доходи ввіреної йому компанії, бо попри те, що вже впродовж року російські компанії пропонують реальні контракти (а отже, і гроші), в «Укртранснафті», схоже, не поспішають їх розглядати.

Недарма народний депутат Георгій Крючков недавно сказав: «Коли нафтопровід збудовано, але його не використовують, він іржавіє, це, окрім усього іншого, злочин». А його колега Юрій Кармазін висловився ще чіткіше: «Відповідальні особи, котрі призвели до простоїв нафтопроводу «Одеса—Броди», мають відповісти за це. Тих, хто ініціював цей бездарний проект і призвів до того, що нафтопровід не завантажено, потрібно судити і вони мають понести кримінальну відповідальність. Особливо це стосується Олександра Тодійчука».

Нині в Брюсселі триває чергова презентація проекту «Одеса—Броди». І якщо цього разу Європа обмежиться розмовами про блискучу перспективу проекту, хтось мусить відзвітувати про витрачені за два роки презентаційної діяльності кошти.

Олексій ФЕДОРІВ.

Фото із архіва «ГУ».

Президент України Леонід Кучма в костюмі та масці електрозварника (*у центрі*) готується заварити останній, «золотий», стик нафтопроводу «Одеса—Броди» 19 серпня 2001 року в місті Южне під Одесою. Цього дня за участю керівництва держави та представників зарубіжних країн було урочисто відкрито першу чергу нафтопроводу.

Помірні податки для свідомих громадян!

Під таким гаслом у приміщенні Національного експоцентру «Український дім» відбувся III з'їзд Асоціації платників податків України.

Очолювана народним депутатом, доктором юридичних наук Степаном Гавришем, асоціація нині чи не найпомітніша серед громадських організацій зі статусом всеукраїнських. Це й зрозуміло, бо її діяльність, за словами Степана Гавриша, спирається на розв'язання найболючіших проблем народу, пов'язаних і з підвищенням добробуту, і з формуванням у людей самосвідомості.

За п'ять років асоціація домоглася головного — забезпечила зворотний зв'язок у відносинах «громадянин — держава». У Зверненні учасників з'їзду до Президента України, Верховної Ради та уряду задекларовано тверде переконання, що низькі податки, верховенство права та приватна власність є невід'ємними складовими економічного зростання, демократії та суспільної злагоди. На цьому акцентували увагу передусім народні депутати, зусиллями яких ухвалено безпрецедентно ліберальний закон з оподаткування доходів громадян, який набере чинності з наступного року. Нагадаємо, йдеться про запровадження єдиної ставки податку в 13 відсотків з усіх доходів замість шкали оподаткування, що автори називали прогресивною, а підприємці — репресивною.

Учасники з'їзду закликали державні структури та громадські організації до злагодженої співпраці на шляху реформування податкової сфери, підкресливши: «Правосвідомий платник податків — найвища цінність цивілізованого суспільства, основа його розвитку».

Сергій ВЛАД.

Вугілля вистачить не на один рік

У Перевальському районі відкрито нову шахту. Подія неординарна: якщо врахувати, що в регіоні вже ліквідовано два великі вугледобувні підприємства і ще на одне чекає така сама доля.

Після закриття шахти «Україна» згідно з планом реструктуризації вугільної галузі на її території облаштувалася приватна фірма «Стимулвугілля». Але генеральний директор «Луганськвуглебудреструктуризації» Олексій Терещенко міркував по-господарськи: в надрах «України» ще залишилося вугілля, роботи вистачить не на один рік, тим паче що треба розв'язувати проблеми працевлаштування людей. Буде правильно, якщо використати поверхневий комплекс колишньої шахти і відкрити державне підприємство з видобутку вугілля. Ідею підтримали і в області, і в Києві, Міністерство палива та енергетики надало кошти.

На новій шахті, де працюватиме 450 гірників, поки що діє одна лава, добове навантаження на яку становить 300 тонн вугілля. Але до кінця року відкриється ще одна з таким самим навантаженням.

Шахту назвали «Романівська» на честь колишнього директора шахти «Україна» в 70-ті роки Івана Романова. У той час підприємство було одним із найсильніших на Донбасі.

Алла АНТИПОВА.

Луганська область.

ВІТЧИЗНЯНИЙ СТИЛЬ

«Вартові» залізничних вагонів

Пристроями для пломбування залізничних вагонів державного підприємства «Вінницятрансприлад» тепер користуватимуться і в Росії. Вінничани мають домовленість із бєлгородськими залізничниками. «Варта-Універсальна М» (так називається пломбіратор) привабила росіян високою ефективністю: її можна застосовувати і для пломбування критих вагонів, і для цистерн, вагонів-хоперів для зерна та цементу, контейнерів усіх типів. Прилад захищений патентом, має сертифікат відповідності технічним умовам. Його конструкція цілком відповідає вимогам, затвердженим на засіданні ради країн СНД із залізничного транспорту за участю представників Прибалтики, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК.**

ПОСТ ДАІ

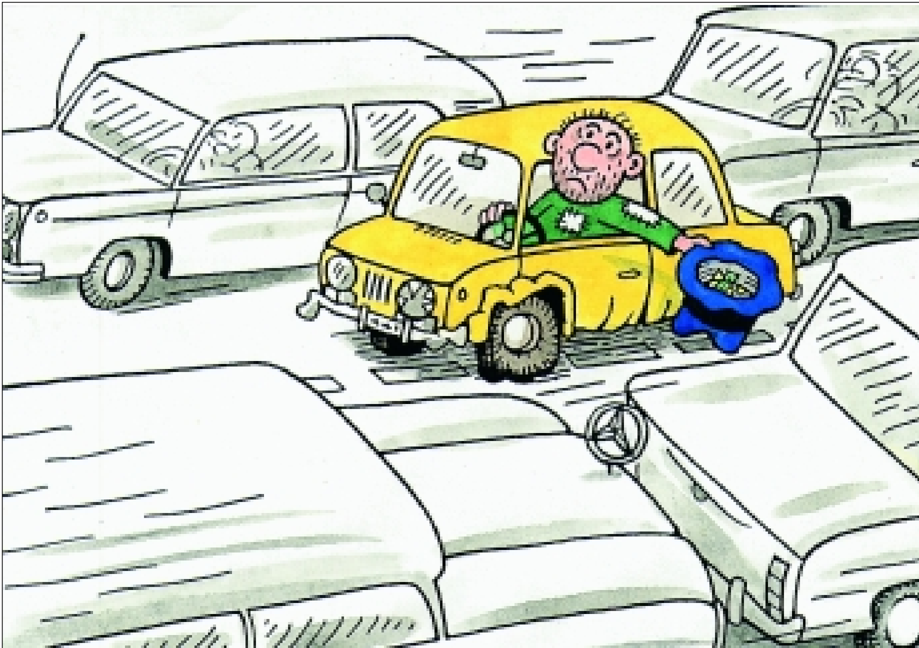
Зупинили лише постріли

Того травневого ранку на приватного таксиста Валерія Міховича з Самбора, що на Львівщині, двоє молодиків здійснили розбійний напад і заволоділи його автомобілем «ВАЗ-21011».

Потерпілий одразу звернувся по допомогу до чергової частини Самбірського райвідділу. Працівники міліції доправили жорстоко побитого Валерія до лікарні.

А тим часом інформацію про зухвалий злочин передали всім автопатрулям ДАІ. Один з екіпажів у складі інспектора ВДАІ старшого лейтенанта міліції Іллі Лабецького та двох працівників карного розшуку виявив викрадений автомобіль, водій якого на великій швидкості проїхав мимо, проігнорувавши вимогу автоінспектора зупинитися. Цим він реально створював небезпеку на дорозі. Тож оперативна група почала переслідування. Попереджувальні постріли не охолодили запал зловмисника. Влучні постріли по колесах не залишили жодних шансів для втікачів. Злочинцями виявилися Тарас О., 1986 р. н., та Валерій П., 1984 р. н., який, до речі, вже притягувався до кримінальної відповідальності.

Володимир ЕННАНОВ.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

СПОРТ

Стартуватимуть найсильніші

Вітрильний спорт. Найпрестижніша національна регата кільових чвертьтонних крейсерських яхт «Кубок Вадима Гетьмана» відбудеться з 12 по 16 червня на Київському водосховищі.

За традицією стартуватимуть найсильніші. Не більше 20 екіпажів, котрі продемонстрували найвищий рівень та спортивні результати в Україні та за кордоном протягом останніх років.

Кубок переможця традиційно вручається прем'єр-міністром або віце-прем'єр-міністром країни. Він має форму статуетки з кубинського мармуру і свідчить про те, що екіпаж здобув чесну перемогу, продемонструвавши найвищий професіональний рівень. Кубок — перехідний.

Зазвичай найпрестижніші регати світу підтримують перші особи країни та лідери бізнес-спільноти. «Кубок Вадима Гетьмана» традиційно підтримують провідні фінансисти з найвищою репутацією у країні. Це «Райффайзенбанк Україна», «ІНГ банк Україна», «Укрсоцбанк», банк «Надра», УМВБ, компанія ІСФП, страхова компанія «Остра-Київ».

Голова правління «Райффайзенбанк Україна» Ігор Францкевич, так прокоментував ставлення колег до цієї події: «Регата, яка носить ім'я Вадима Петровича Гетьмана, стверджує ті самі цінності, які він втілював у своєму житті: професіоналізм та чесна гра. І саме ці якості потрібні для роботи на фінансових ринках. Підтримуючи регату, провідні українські банкіри віддають шану батькові національної валюти, першому голові Національного банку, одному з авторів Конституції України».

Організаційний комітет регати цього року очолює екс-міністр фінансів, Надзвичайний та Повноважний Посол України у Великобританії Ігор Мітюков.

Руслан ЛЕОНЕНКО.

Балотофюрет (Угорщина). На озері Балатон перемогою українського екіпажу (Сергій Пічугін, Сергій Тимохов, Дмитро Яровий) завершився чемпіонат світу у класі яхт «Солінг».

ХРОНІКА

Утрачений рай

На Міжнародному фестивалі «Київ травневий» гості з Мінська (театр імені Янки Купали) показали притчу «Утрачений рай» за Андрієм Курейчиком (постановка Валерія Раєвського, котрий керує цим театром уже 30 років). Вистава чиста, прозора, її мізансцени, мов полотна білоруського художника Михайла Савицького, урочисто-доступні, та й тема «втраченого раю» актуальна і для нас, і для білорусів. Якщо говорити про втрати, то є така прикрість: у цій виставі мелодика білоруської мови явно порушена російським акцентом. Їй-Богу, у Олександра Лукашенка — колоритніший білоруський акцент, ніж тут. Утім, не робитимемо поспішних висновків про втрати. Тим паче що Мінськ щойно видав розкішну, в кольорі, двотомну енциклопедію «Театр Білорусі» (за редакцією професора Соболевського). Театрів у них втричі менше, ніж у нас, але у нас такої енциклопедії нема!

Христофор ГРУША.

На знімку: сцена з «Утраченого раю».

Під вітрилами ЮНЕСКО

«Енциклопедія Львова» вийде друком до 5-ї річниці від часу внесення міста до списку світової спадщини ЮНЕСКО. Цю дату відзначатимуть у грудні 2004 року.

Оргкомітет видання очолив недавній міський голова Львова Василь Куйбіда. Нині він працює в Києві, але Львів залишається його духовним материком. Енциклопедію видадуть коштом меценатів. Вона охопить усі аспекти історії й сьогодення: архітектуру, історію, літературу, ремесла, промисловість. Автори звернуть увагу на поліетнічність міста, що подарувало світові унікальний синтез культур.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Весна. Любов. Бальзак…

Біля колон палацу Евеліна Ганська читала листи від Бальзака. Потім до неї підійшов знаменитий романіст...

Так у Верхівні Ружинського району Житомирщини почалося традиційне літературно-мистецьке свято, присвячене дню народження Бальзака. То було вшанування і таланту великого француза, і палкого кохання — пізнього, тому міцного. До свята музей Бальзака у Верхівні поповнився новими експонатами, що надійшли з Франції. А на колишньому палаці, в якому тепер агроколедж, замінено дах: одержати 110 тисяч гривень на його ремонт посприяв народний депутат України Павло Жебрівський. Він був серед почесних гостей Бальзаківського свята. Юним учасникам свята побажали знайти свою Евеліну, заради якої будеш готовий зробити можливе й неможливе.

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Струни фестивалю

В Ялті, в рамках Року культури в Україні, відбувся XII фестиваль «Дзвени, бандуро!». Засноване кримськими бандуристами Олексієм Нирком і Остапом Кіндрачуком, підтримане Мінкультури і Республіканським науково-методичним центром народної творчості автономії, нинішнє свято зібрало творчі колективи і дослідників кобзарства з Богуслава, Львова, Сімферополя, Харкова, міст Кубані й Білорусі. Окрім концертів, проведено «круглий стіл».

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Бенефіс «Трембіти»

На День Києва надвечір у зеленому театрі біля Маріїнського палацу був концерт «Надвечірнє ретро». Стомлені сонцем кияни і гості столиці ностальгували, слухаючи класику української естради 60—80-х років. Відомі вітчизняні виконавці співали улюблені пісні. Між номерами ведучий програми піарив буковинське ВАТ «Трембіта» — «провідного виробника чоловічого одягу в Україні та за кордоном». Саме під маркою цього підприємства і відбувався концерт.

Сама ідея добра, проте виконана вона була провінційно. І за текстом, і за оформленням. Організатори не потурбувалися обрамити виступи співаків хоча б яким-небудь антуражем. Чи то часу не було, чи то вирішили зекономити. В усьому відчувалися неохайність та поквапливість. І поспішаючи, забули забрати зі сцени драбину. Концерт схожий був більше на невмілу презентацію національного виробника, ніж на вечір відпочинку для киян. Надто багато од було проголошено Стеллі Омелянівні — директорові «Трембіти».

Тексти конферансьє нагадували казку Дж. Свіфта «Будинок, який побудував Джек». Це було приблизно так: «А тепер виступить народний артист України Павло Дворський. Він також одягається у «Трембіті».

Окрасою програми, звичайно, став показ мод, поданий досить дивно. Було заявлено, що зараз на сцені з'явиться колекція виробника чоловічого одягу. А на подіум зеленого театру вийшли дівчата й дівчатка у весільних і бальних сукнях... Пізніше вийшли юнаки у костюмах та забрали дівчат за лаштунки. Красиво, але публіці незрозуміло.

Без сумніву, цього вечора розморені пивом і сонцем глядачі проковтнули запропоноване їм «трембітне» шоу, незважаючи на вочевидь провінційність його «пошиву». Форма подачі матеріалу програвала задуму вистави ретро-пісні.

Ольга ВІТЕР.

P. S. Як стало відомо, авторів ідеї концерту за три дні до виступу замовник усунув від роботи, при цьому скориставшись під час постановки їх сценарієм. Імовірно, що бенефіс «Трембіти» матиме продовження, але вже у вигляді скандалу.

Земля — основа місцевого самоврядування

САМОВРЯДУВАННЯ

Останніми роками розвиткові місцевого самоврядування в Україні приділяють досить багато уваги. У посланні Президента до Верховної Ради України наголошується на потребі вдосконалення розподілу повноважень між органами виконавчої влади та місцевими радами, передачі на вирішення місцевих органів питань, які безпосередньо стосуються громадян відповідних територіальних громад. Цілеспрямованіше почав діяти в цьому напрямі й уряд держави, особливо після призначення Прем'єр-міністром Віктора Януковича, колишнього голови Донецької обласної державної адміністрації — найбільшого в країні регіону, де питання регіональної політики широко втілювано у життя.

Хто тут старший

Парламентські слухання з питань регіональної політики та розвитку місцевого самоврядування, які нещодавно відбулися, засвідчили, що Європейська хартія місцевого самоврядування ще не здобула належного втілення у національному законодавстві, особливо у практичній діяльності місцевих органів.

Потрібні істотні зміни до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», не розроблено законопроекту про комунальну власність, не прийнято закону про адміністративно-територіальний поділ, не реалізуються конституційні права територіальних громад на землю тощо. Останнім часом урядові структури, готуючи проекти законодавчих актів, намагаються позбавити місцеві ради їх прав, що визначені Конституцією України та раніше прийнятими законами. Тобто пропонують подальшу централізацію прав в органах виконавчої влади. Це аж ніяк не узгоджується зі стратегічним курсом держави на євроінтеграцію.

Численні конфліктні ситуації між місцевими державними адміністраціями і місцевими радами — наслідок недодержання норм Конституції України. Протистояння і з'ясування позицій про те, хто старший на одній і тій же території, не на користь справі. Зрештою, від цього потерпають наші люди, всі територіальні громади, знижується імідж місцевих органів, авторитет держави загалом. Так не може тривати надалі.

Що каже кодекс

Реалізація конституційного положення про формування комунальної власності на землю (муніципалізація землі) законодавчо відображена в Земельному кодексі України, який введено в дію з 1 січня 2002 року. У ньому передовсім визначено шість видів земель, які не можуть передаватися з державної у комунальну власність під час їх розмежування:

землі атомної енергетики та космічної системи;

землі оборони, крім земельних ділянок під об'єктами соціально-культурного, виробничого та житлового призначення;

землі під об'єктами природно-заповідного фонду та історико-культурними об'єктами, що мають національне та загальнодержавне значення;

землі під водними об'єктами загальнодержавного значення;

земельні ділянки, використовувані для забезпечення діяльності Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади, Національної академії наук України, державних галузевих академій наук;

земельні ділянки зон відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

По-друге, встановлено, що рішення про розмежування земель державної та комунальної власності в межах населених пунктів приймають відповідні сільські, селищні, міські ради, а за межами населених пунктів — місцеві державні адміністрації.

По-третє, чітко виписано компетенцію Кабінету Міністрів України, обласних, Київської та Севастопольської

С. СТАШЕВСЬКИЙ.

міських державних адміністрацій з визначення меж земель державної власності.

Розмежувати чи покраяти

Окремі автори пояснюють розмежування земель державної і комунальної власності як акт передачі земель з державної в комунальну власність. Такої само позиції з цього питання дотримуються і розробники урядового законопроекту, внесеного на розгляд Верховної Ради України Кабінетом Міністрів. Якщо так, то комунальна власність на землю з'явиться лише тоді, коли відповідні органи виконавчої влади викроять територіальним громадам частину земель державної власності. А якщо вони не захочуть цього робити, то комунальної власності на землю може й не бути. Можливо, саме цим пояснюється те, що після запровадження з 28 червня 1996 року комунальної власності на землю жодна з територіальних громад досі такої власності не має.

Лише в Києві розроблено концепцію розмежування земель державної і комунальної власності, яку схвалено сесією міськради. Але подальший розвиток цих робіт стримується після прийняття Кабміном України постанови, яка суперечить положенням Земельного кодексу про розмежування земель.

Звернімося ще раз до Конституції України. Як випливає зі статті 13, права власника на землю від імені українського народу здійснюють органи державної влади й органи місцевого самоврядування в межах, визначених Конституцією. Отже, права на землю державної власності до її розмежування на державну і комунальну, за Конституцією, є рівними для органів державної влади і рад. Тож розмежування вказаних земель слід трактувати як здійснення відповідних заходів з розподілу земель державної власності на землі територіальних громад і землі держави з визначенням та встановленням у натурі меж земельних ділянок державної і комунальної власності.

Саме таке визначення запропоновано в законопроекті «Про розмежування земель державної та комунальної власності», підготовленого мною і народним депутатом Катериною Ващук. Законопроект прийнято Верховною Радою у першому читанні 347 голосами — конституційною більшістю. Розмежування земель державної і комунальної власності згідно із законопроектом має здійснюватися відповідно до норм, визначених Земельним кодексом.

Тому особливого значення набувають питання чіткого визначення повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Як показує практика, місцеві держадміністрації допускають факти невиправданого вилучення земель державної власності. Немає будь-якої колегіальності у прийнятті рішень, ігноруються законоположення про погодження з місцевими радами проектів своїх рішень. Це неприпустимо. Прийняття рішень про розмежування земель сесіями відповідних рад має стати обов'язковим. Саме такий підхід визначено щодо розподілу земель у межах населених пунктів. До того ж запроваджується погодження цих питань з місцевими державними адміністраціями. За межами населених пунктів згідно із Земельним кодексом розмежування земель провадиться за рішенням Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Севастопольської міської державних адміністрацій за погодженням з районними, обласними радами. На жаль, уряд намагається змінити положення Кодексу, усунути Київську і Севастопольську ради, а також ради міст обласного значення від прийняття рішень про розмежування земель і перебрати ці питання до своєї компетенції. Невже в Києві видніше з вікон Кабміну, як правильно розмежувати землю між державою і територіальною громадою? Хіба сесії рад це зроблять гірше?

Апетит — справа добра

Друга принципова відмінність урядового й депутатського законопроектів полягає у визначенні переліку земель, які не можуть передаватись у комунальну власність. На відміну від Земельного кодексу, норми якого відтворено в депутатському законопроекті, уряд намагається істотно обмежити передачу земель громадянам і фактично подвоює перелік того, що не передається, бажаючи залишити якомога більше земель у державній власності. Зокрема, вказане хочуть поширити на населені пункти. Загальновідомо, що міста, селища і села займають майже сім відсотків земельної території, з них селищні і сільські землі зазвичай приватизовано. За що ж тоді йде боротьба? За міста — це два відсотки всіх земель, однак то — дуже дорогі відсотки.

Переконаний, земля і місто мають розвиватись як єдиний життєздатний організм. Управління міським землекористуванням потрібно зосередити в одному органі — відповідній раді.

Третя важлива відмінність полягає в тому, що урядовий законопроект не пропонує порядку розмежування земель. Проведення робіт з розмежування і формування земель комунальної власності передбачено покласти на державні органи земельних ресурсів. Дивно, що державні службовці хочуть покласти на свої плечі непідйомний обсяг роботи, тим більше що, за Земельним кодексом, їх мають виконувати державні або інші землевпорядні організації, а не державні органи.

За депутатським законопроектом розмежування земель здійснюється згідно з проектами, які розроблятимуть на підставі угод з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Ці проекти погоджуватимуть, відповідно, з радами та держадміністраціями і затверджуватимуть сесіями рад і наказами керівників держадміністрацій. Визначено загальні вимоги до розробки проектів, особливості формування земельних ділянок на землях різного призначення, порядок розробки проектів, їхню вартість, належну документацію тощо.

Земля не для розбрату

Нині у процесі підготовки депутатського законопроекту до другого читання враховано низку пропозицій народних депутатів та тих, що надійшли з місць. Зокрема, до комунальної власності додатково відносяться колишні землі запасу за межами населених пунктів, що її виділяли територіальним громадам сіл і селищ для індивідуального садівництва та городництва, сінокосів та випасання худоби.

Визнано за потрібне, щоб на землі комунальної власності державні акти видавати територіальним громадам. Встановлено граничні строки погодження проектів розмежування земель радами та відповідними адміністраціями. Визначено порядок розмежування земель у випадках, якщо не встановлено в натурі межі населених пунктів тощо.

Прийняття закону про розмежування земель державної та комунальної власності матиме велике політичне й соціально-економічне значення. Його реалізація створить справді матеріальну основу для функціонування місцевого самоврядування, дасть можливість забезпечити потреби громадян і юридичних осіб у землі, стане одним із чинників бюджетних надходжень за землекористування, поліпшення навколишнього середовища. Місцеві ради давно чекають цього закону, і ми мусимо прийняти його якомога швидше.

Станіслав СТАШЕВСЬКИЙ, народний депутат України.

ФОРУМ

Юристи борються за якість

За ініціативи народних депутатів України, низки юридичних фірм днями пройшов перший український форум юридичних фірм (УФЮФ). Цей форум є спробою з'єднати юридичні фірми України з метою підвищення рівня юридичних послуг, розробки і запровадження громадського сертифіката якості юридичної фірми, моделі юридичної фірми та професійного юриста, а також систематизації юридичних фірм, працюючих на українському ринку. Болючими ці проблеми стали саме останнім часом, коли на юридичний ринок, за словами члена оргкомітету **Валерія Євдокимова (на знімку праворуч)**, дедалі частіше виходять некваліфіковані юристи, які надають некваліфіковані послуги, а страждають від цього насамперед звичайні люди та підприємства.

Ініціативу та саме проведення форуму підтримали газети «Голос України», «Юридичний вісник України», часописи «Галицькі контракти», «Юридичний журнал», ІАЦ «Ліга», Торгово-промислова палата, Міжнародний комерційний арбітражний суд, президент Асоціації юристів в галузі банківського та фінансового права **Анатолій Селіванов (на знімку ліворуч)**. Адже сьогодні в Україні є багато юридичних фірм, в яких працюють юристи, фахівці, кандидати наук, професори, то чи рівноцінні послуги надають юристи?

Найголовніший здобуток форуму — зібрання провідних юристів України та надання їм можливості для обміну досвідом роботи на ринку правового забезпечення підприємницької діяльності. До речі, кожен учасник — від народного депутата до підприємця — мав можливість виступити з проблемних питань діяльності юридичних фірм та питань удосконалення законодавства і проблем правозастосування у сфері державного управління та місцевого самоврядування під час розв'язання досудових і судових спорів.

Президент спілки юристів Російської Федерації висловив надію на одержання позитивного досвіду в юридичній практиці в Україні з метою впровадження в юридичну практику Російської Федерації. Він вважає за необхідне провести аналогічний форум і в себе.

Як результат — внесено і пропозиції з розробки системи громадської сертифікації юридичних фірм, створення відповідної Асоціації та єдиного інституту надання юридичних послуг під назвою «Адвокатура»; систематизування юридичних фірм, працюючих на українському ринку та створення професійного каталогу, встановлення критеріїв юридичної практики та перспектив її вдосконалення.

▼

Світлана ВОРОНІНА.

...І знову великі маневри

АНАЛІЗ. ПРОГНОЗ

Уже ніхто не сумнівається — розпочалася велика гра. Точніше, великі маневри. Взаємовиключні заяви почали лунати в таборах і провладних, і опозиційних партій.

Якщо раніше багатовекторність була характерна лише для зовнішньополітичної сфери нашої держави, то нині настав час багатовекторності і у внутрішній політиці. Її прихід обумовлений наближенням старту чергових президентських перегонів, що, у свою чергу, і сприяло появі несподіваних заяв з різних таборів.

Мал. Віктора ПОПОВА.

Крах технології «єдиний кандидат»

Перший саме такий розвиток подій припустив лідер партії «Трудова Україна», Голова Національного банку Сергій Тігіпко. Перебуваючи в Кіровограді, він, зокрема, зауважив: якщо буде прийнято зміни до Конституції, то єдиного кандидата від влади очікувати не доводиться. Зрозуміло, у цьому випадку треба робити поправку на слово «якщо». До того ж Сергій Леонідович ще й підкреслив: представникам фракцій більшості вже треба розпочинати консультації, щоб восени вийти на узгоджену кандидатуру.

Однак події, що відбулися потім, свідчать: представники провладних партій можуть згоди й не дійти...

Найсенсаційнішою стала заява народного депутата Івана Драча у Львові, яку одразу розтиражувало чимало засобів масової інформації. У Львові на презентації Української Народної партії представник виборчого блоку «Наша Україна» доволі критично оцінив деякі кроки своїх колег. На його думку, «нашеукраїнцям» варто було об'єднатися з виборчим блоком «За єдину Україну!» для формування парламентської більшості. З другого боку, Іван Драч порівняв утворення опозиційної «четвірки» з «бандою чотирьох». (Нагадаю: саме так китайські комуністи охарактеризували після смерті Мао Цзедуна спробу його вдови і ще кількох керівників партії захопити владу в державі.) Можливо, ці слова пролунали надто емоційно. Однак відомий поет, один із фундаторів Руху додав, що ні з Петром Симоненком, ні з Олександром Морозом, ні з Юлією Тимошенко ні про що домовлятися неможливо, бо вони не вміють тримати слово. А тому, вважає Іван Федорович, кожен з цих політиків піде на вибори одноосібно, а на ідеї «єдиного кандидата» можна поставити хрест.

Однак заяви двох політиків були лише прологом до подій, що відбулися пізніше.

Об'єднатися, щоб роз'єднатися. І — навпаки

Як відомо, мегафракція «Єдина Україна» припинила своє існування після обрання керівництва Верховної Ради. Народні обранці «успішно» розійшлися по партійних квартирах й відтак кількість фракцій у парламенті зросла до 13. Ніщо не говорило про ймовірність нового об'єднання в нову мегафракцію.

Проте після призначення Прем'єр-міністром Віктора Януковича, якого висунула на високу посаду фракція «Регіони України», остання почала приростати новими законодавцями, які поступово покидали табір «Нашої України». Й невдовзі «регіональники» вийшли на третє місце за кількістю народних обранців.

А кілька тижнів тому прем'єр після зустрічі з депутатами, що входять до складу парламентської більшості, повідомив про можливе об'єднання «Регіонів України» та фракції «Європейський вибір». Понад те, нині дехто з аналітиків почав говорити про приєднання до цих фракцій і депутатської групи «Народний вибір». Водночас Віктор Янукович закликав представників парламентської більшості згуртуватися довкола «регіональників», щоб у майбутньому висунути єдиного кандидата на президентство.

Натомість деякі політики різко негативно відгукнулися на пропозицію прем'єра. Зокрема, лідер Народно-демократичної партії Валерій Пустовойтенко вважає, що спершу представники партій, які увійшли до інших фракцій, повинні влитися в рідні лави. Окрім того, він припустив і відродження фракції «Єдина Україна». Його підтримав і Голова Верховної Ради Володимир Литвин, який резонно зауважив, що «виборці запитують, куди поділася «Єдина Україна»? А тому потрібно повернутися до колишньої моделі об'єднання».

Отже, можна припустити, що нині починають загострюватися суперечності в таборі пропрезидентських сил, які згодом можуть стати перепоною на шляху висунення єдиного кандидата у Президенти України від провладних політичних сил. Тим паче декому з політиків починає не подобатися те, як поповнюють свої лави «регіональники».

А тоді почали рахувати втрати

В опозиції, і поміркованої, і радикальної, свої проблеми. Втрати, яких зазнає «Наша Україна», стають вельми помітні, як і розгубленість в її лавах. (Про що й засвідчила вже згадувана заява Івана Драча.) Минулого тижня фракцію «НУ» залишив Павло Сулковський, який знайшов притулок у «Регіонах України». Подейкують, що його шляхом збирається піти ще одна група народних депутатів, зокрема ті, хто був пов'язаний свого часу бізнесовими інтересами з Петром Порошенком.

Деякі оглядачі пов'язують заяву Івана Драча з прагненням «народників» Юрія Костенка вийти зі складу «Нашої України» і утворити нову фракцію на кордоні між більшістю й опозицією. Аналітики припускають і приєднання до них частини депутатів з Блоку Юлії Тимошенко. І це не дивно. Постійні скандали, які супроводжують протистояння колишньої «газової принцеси» з Генеральною прокуратурою, схоже, починають негативно позначатися на іміджі «борців з правлячим режимом», відволікають від розв'язання інших проблем, пов'язаних, зокрема, з проведенням конституційної реформи й підготовки до президентських виборів. Схоже, це ще одна причина виникнення політичної багатовекторності в таборі опозиції.

Тим більше що спокушають не тільки членів «Нашої України». Злі язики стверджують, що заманливі пропозиції від «регіональників» надходили й депутатам-комуністам, які поки що від спокус відмовляються. Однак невідомо, як довго ті, кому надходили такі пропозиції, зможуть відмовлятися від солодкого «пряника», і чи зможуть відмовитися.

Головний іспит — попереду

Неабиякий головний біль у депутатів зумовлює запропонована главою держави модель конституційної реформи. І не тільки у них, а й в урядовців, про що ми писали вище.

Парламентська робоча група підготувала свій варіант змін Основного Закону держави. Однак Леонід Кучма, як досвідчений актор, уміло тримає паузу, очікуючи, коли опозиціонери викладуть на стіл свої основні «козирі». А, можливо, чекає того часу, коли прем'єр доповість: у складі парламентської більшості — 300 народних обранців. І лише тоді надійде варіант змін, підготовлений на Банковій, який, принаймні запропоновані начерки, не дуже подобаються ані опозиції, ані частині народних депутатів з парламентської більшості. Саме обговорення законопроекту із змін до Конституції й стане головним іспитом для нинішнього складу Верховної Ради. Чекати лишилося недовго.

Володимир КОРОЛЮК.

Наталя ДРАГОМАНОВА: «Якби не поїхала, може, й не розмовляла б з вами»

ОСОБИСТОСТІ

Нині в Україні не залишилося жодного нащадка славної родини Драгоманових-Косачів. Є вони у США, Бразилії, Росії. Пані Наталя Драгоманова — рідна онучка Михайла Драгоманова — ось уже 60 років мешкає в Угорщині. Чому родичі блискучого публіциста, історика, фольклориста Михайла Драгоманова та видатної поетеси Лесі Українки подалися в чужі світи? У кожного — своя історія.

— Дід емігрував, коли вийшов Емський акт і українську мову заборонили, — розповідає пані Наталя. — Спочатку виїхав до Австрії, потім — до Швейцарії. Останні шість років мешкав у Болгарії. Нині пам'ятні дошки дідові є в усіх країнах, де він мешкав і працював, а болгари вважають його одним із засновників Софійського університету...

... Звісно, я не могла знати діда. Коли він помер, моєму батькові Святозару було тільки 11 років. Коли діда не стало, сім'я повернулася в Україну, бо бабуня просто не могла прогодувати дітей. Спочатку до Києва приїхав мій тато. Він мешкав у Косачів, і Леся Українка (двоюрідна сестра Святозара. — **Авт.**). готувала його до іспитів у 4 київській гімназії.

— Пані Наталю, а чому ви перебралися до Угорщини?

— Я вийшла заміж за угорця. 1943 року. Тоді в Києві було багато мадярських солдатів. Може, якби тоді не поїхала, то зараз з вами і не розмовляла б. Брат Михайло загубився десь на війні. Тато, мама, старша сестра Людмила, тітка Дора (сестра Лесі Українки Ізидора Косач-Борисова. — **Авт.**) виїхали пізніше до Сполучених Штатів. Тітка Ліля (Ольга Петрівна Косач-Кривенюк) померла в Німеччині. Моя молодша сестра Аріадна мешкає в Бразилії... Три роки ми нічого не знали один про одного. Потім мене тато знайшов. Випадково. Але востаннє з батьками і старшою сестрою я бачилася 43 року. Тільки 1988-го побувала на їхніх могилах. Мене запросили в Америку внуки Антоновича.

— А з сестрою Аріадною бачилися?

— Ні. Вона дуже самотня. Чоловік помер. Син Микола втратив роботу, а тепер з сім'єю перебрався в інше місто. Начебто йому запропонували місце на якійсь фірмі. Він інженер-електротехнік. Але ми листуємося. Іноді телефонуємо одна одній. Дуже коротенько. Ні їй, ні мені, на жаль, не вдалося розбагатіти. Але в дні народження ми обов'язково вітаємо одна одну по телефону.

— У вашої сестри дуже незвичне ім'я Аріадна. Я чула, що до цього імені у вашій сім'ї особливе ставлення.

— У нашій родині п'ять Аріадн. Михайло Петрович Драгоманов мав доньку Аріадну. Відтоді це ім'я повторювалося у кожному поколінні. Та донька вийшла заміж за львівського художника Івана Труша (йому є пам'ятник у Львові). У них також була донька Аріадна. В мене є сестра Аріадна і донька Аріадна, а в неї — теж донька Аріадна. Її ми і називаємо п'ятою. А загалом у мене вже шестеро правнуків! П'ятеро онуків. Двоє доньок.

— І вони знають українську?

— Це дуже болюче питання. Це тепер є недільні школи, де діти вчать українську мову. Поки доньки були малі, я розмовляла з ними українською. Чоловік Арпад трохи розумів мою мову. Він був учителем. Доньки теж учительюють... Розумієте, я тривалий час жила тут, як на острові. Може, тому і працювати не пішла. Тут усі дивуються, чому я стала домогосподаркою. Але я опинилася на чужині. Навіть свідком на моєму весіллі був чужий мені чоловік. Він просто перекладав мої документи. Побачив прізвище, запитав, чи я та сама Драгоманова, і висловив бажання бути моїм свідком. Чоловік не заперечував. Усе одно в мене не було тут жодної знайомої людини...

Звичайно, я маю всі угорські видання українських письменників. Бігала, шукала, купувала... Та до 1991 року не мала жодних контактів з Батьківщиною.

— Але нині ви співпрацюєте з Товариством української культури в Угорщині...

— Так, я тут найстарша. А дізналася, що є таке товариство, випадково. Коли вже Україна стала незалежна, я по радіо почула, що відкривається наше посольство. І почала розпитувати, як потрапити на відкриття. Мені казали, що це неможливо. Але одна угорська письменниця підказала, що в колишньому Будинку радянської культури саме має відбутися Шевченківський вечір. Хоча туди теж вхід за запрошеннями. Та я вирішила все-таки піти. Кажу: «Я така-то. Чи можна посидіти на вечорі?». А мені: «Заходьте, будь ласка». Там я і познайомилася з панею Ярославою (Ярослава Хортяні — одна із засновниць і голова товариства. — **Авт.**). Відтоді я тут. До речі, мені на 80-річчя товариство подарувало авіаквиток до Києва. Це було 2000 року. А торік на відкритті пам'ятника Михайлу Драгоманову мене запросила за свій кошт дирекція Національного педагогічного університету імені Драгоманова...

Фото Яни СТАДІЛЬНОЇ.

Хочу сказати, що я закінчила в Києві школу №57, що носила ім'я Івана Франка. Нині в цьому приміщенні — Літературний музей. Кажуть, що її назвали на честь Франка, бо він там вінчався. Ще коли це була колегія Павла Галагана і в ній була каплична. Нині ця школа в іншому приміщенні, але чомусь не носить ім'я Франка. Там є музей, у якому — випускний знімок нашого класу.

До чого я веду. 1991 року я приїздила на святкування 150-річчя діда. Конференція проходила в театрі імені Франка. І Леонід Кравчук, котрий відкривав конференцію, оголосив, що тут є онука Михайла Драгоманова. А я не знала, що йде пряма трансляція. Потім було відкриття фотовиставки в Літературному музеї (теж іронія долі — виставку, присвячену дідові, відкрили в будівлі, де десять років навчалася його онучка). Приходжу, а мені всі усміхаються. Підходить якась жіночка і каже: «Не впізнаєш?» А то моя товаришка по школі. Вона почула по радіо, що я в Києві, і прийшла в музей. А ще каже, що як була зустріч наших однокласників (сумна зустріч, бо багатьох вже немає в живих), то хлопці казали: «Скоро Драгоманову — 150 років. Якщо є десь на білому світі наша Наталя, то приїде до Києва».

— Пані Наталю, ваші діти, внуки усвідомлюють, що вони — нащадки великого літературного роду?

— Так. Нещодавно в нас були вибори до місцевих органів самоврядування, то в тому окрузі, де мешкає моя онука, балотувався українець. І вона сказала своїй бабуні-угорці: «Треба голосувати за українця, бо ми теж трохи українці».

До речі, моя донька з чоловіком також була в Києві. Я їм пояснила, де музей Лесі Українки. То донька розповідала, що коли її чоловік побачив цей музей, а ще величенний знімок Михайла Драгоманова, то не витримав і сказав екскурсоводові: «А ви знаєте, що цей чоловік — рідний прадід моєї дружини?»

Що було далі, можете здогадатися.

Розмову вела Наталя ФІЛІПЧУК.

Політ у безмежній самоті

Як ви гадаєте, що спільного між Князівством Андорра і київським Печерськом? Вірно, вони майже однакові за площею. Але є ще одна деталь. І в цій крихітній державі, і на Печерську (на території Лаврського заповідника) можна побачити роботи Миколи Сядристого. Його мікромініатюри привіз до Андорри Антоні Сорсано — власник трьох із двадцяти місцевих музеїв.

Із Сядристим він познайомився випадково. А його роботи вперше побачив на початку вісімдесятих, у Київському музеї мікромініатюри. «Через кілька років художник дозволив мені створити його музей в Андоррі, який відкрився 1996-го», — розповідає Сорсано. Щороку подивитися на роботи київського мікромініатюриста приходять 30—35 тисяч відвідувачів з усього світу. Найчастіші гості — французи та іспанці. «Вони кажуть, що нічого подібного в житті не бачили, і залишають захоплені записи в книзі відвідувачів», — каже власник музею. Тут побувало багато відомих людей — політики, кінозірки, музиканти.

В Києві — зовсім інша ситуація. Кількість відвідувачів в минулому хрестоматійного музею зменшується щороку. Сам Сядристий дивиться на це з песимізмом давньогрецького мудреця. Мовляв, нині для цього не час... Втім, 65-річний майстер продовжує робити улюблену справу, не приєднуючись до жодних творчих спілок і не претендуючи на жодні звання. «Блукаюча світова одиниця», як він жартома себе називає.

До речі, назву для свого «першого захоплення» Сядристий теж придумав сам. З його подачі термін «мікромініатюра» потрапив до словників та підручників. Друге захоплення майстра — це книги. Його цікавить все — від історії масонства до історії марксизму-ленінізму, яку Сядристий радить вивчати з точки зору патопсихології. «Завдяки цьому в мене є індивідуальний історичний бронежилет або, якщо хочете, ідеологічний імунітет», — каже майстер, витягуючи звідкілясь з-під дивана черговий томик «вакцини».

До своїх робіт Сядристий ставиться не з трепетом, а з якоюсь особливою повагою і навіть з гумором. «Ось постать комара в безмежній самоті!» — урочисто оголошує він, пропонуючи зазирнути в мікроскоп. На носі крихітної комахи сидить дівчинка з парасолькою — від невидимого дощу... «Це вже інший ступінь складності», — пояснює майстер.

Свої роботи Сядристий закриває спеціальним ковпаком («найбільш екологічно чисте місце в Україні»), адже під мікроскопом кожна пилинка буде крупнішою за деталі. Працювати над ними майстру доводиться між ударами серця. Лише в ці моменти рухи будуть особливо точними. Серед мініатюр Сядристого багато унікальних, ніким не повторених і не перевершених. Він виготовив найменший в світі працюючий електромотор і крихітний вітрильник з 337 деталей, багато з яких в 400 разів тонші за людську волосину. Зібрати такий не під силу навіть надточній техніці... Кажуть, японці одного разу запросили майстра продемонструвати своє мистецтво в прямому ефірі і були вражені.

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Андоррський музей мікромініатюр не нарікає на відсутність відвідувачів. 5 років тому його власник відкрив Музей української і російської ікони. Але, як сам він каже, «ікони дещо складні для сприйняття людей» і подивитися на них за рік приходять лише 5—6 тисяч. Третє його дітище — Музей російської матрьошки — також поступається в популярності мікромініатюрам.

Наприкінці року музейне підприємство Сорсано має «хороший баланс». Ні прибутків, ні збитків. Як тут не пригадати слова одного народного депутата, котрий закликав «розкручувати Україну як бренд». От Сорсано й «розкручує».

Ганна ЛУКАНСЬКА,
Тетяна ПАСОВА.

На знімку: Микола Сядристий.

КУЛЬТУРА

Тринадцятий — щасливий

У Києві відбувся XIII Міжнародний фестиваль «Музичні прем'єри сезону», де шанувальники сучасної музики почули твори композиторів України, Європи, США у виконанні музикантів різних країн світу.

У рамках фестивалю проведено презентацію благодійного фонду імені Андрія Штогаренка (1902—1992) —видатного українського композитора, педагога. Стрижнем вечора став виступ новоствореного оркестру благодійного фонду. Його художній керівник Олесь Ясько — онук композитора, видатний скрипаль. У виконанні оркестру, у склад якого провідні музиканти Києва, прозвучав концерт симфонічної музики. Диригував Симон Камартін (Швейцарія).

Відкрила концерт Онеггерова «Літня пастораль», що оповила слухачів м'якою невимушеною атмосферою пейзажної замальовки. Відчутним контрастом пролунав наступний твір — соната для скрипки та духових Я. Клусака, чия складна музична мова потребувала зосередженості. Музика Концерту для фортепіано з оркестром №2 А. Нікодемовича захопила особливо віртуозністю й блиском. Мелодійність цієї музики віддалено нагадала рахманіновські концерти. Також меломанів порадувала висока технічна майстерність соліста Йожефа Єрміня. Далі був твір Г. Гаврилець «Canticum». Можливо, в цій назві, корінь якої пов'язаний з поняттям співу, міститься основна ідея твору: він розпочинається і завершується хоральним звучанням. Наостанок концерту було виконано сюїту «Міщанин у дворянстві» Р. Штрауса — з тонким гумором, яскравим оркестровим колоритом.

Як бачимо, у програмі поєднано твори класиків (Артюр Онеггер, Ріхард Штраус) і сучасних митців: Ян Клусак (Чехія), Анджей Нікодемович (Польща), Ганна Гаврилець (Україна). Саме Ганну Гаврилець того вечора названо першим лауреатом премії імені Штогаренка за значний внесок у розвиток української музичної культури.

Оксана ОМЕЛЬЧУК.

Нічого собі, сходили до оракула!

Грузинський театр (зокрема театр Роберта Стуруа) здавна заворожував нас. За часів Союзу це було так: бач, усі ми на сцені не вільні, а вони — вільні! Тепер — так: бач, усі ми нібито вільні, а вони — найвільніші! Що воно таке?!

І ось нинішньої зими той самий славний Роберт Стуруа, легенда світового театру, приїхав із Тбілісі до Києва — вперше не як гастролер-тріумфатор, а як постановник «Царя Едіпа» Софокла в театрі імені Франка. Стуруа приїхав зі своєю командою: композитором Г. Канчелі, художником М. Швелідзе, хореографом Г. Алексідзе. Актори — наші: Богдан та Остап Ступка, Степан Олексенко, Станіслав Станкевич, Євген Шах, Наталя Корпан та інші.

Прем'єра «Царя Едіпа» відбулася на початку травня, а Київ і досі не опам'ятався.

Враження від прем'єри було таке, ніби ти пішов на розкішне грузинське застілля (ах, сациві-сапераві), а тобі там дали черствого гіркого сухаря, та ще й спитали суворо: «Ти що, їсти сюди прийшов?!»

Що сталось?

Справді, значною мірою, розчарування породжене тим, що від Стуруа чекали «звично-грузинського» видовища, а він показав нам же — нам, утримуючись при цьому від будь-яких ефектів. Натомість Стуруа вимагав викінченої точності, майже як Михайло Рєзникович у київській російській драмі! Спершу — точність, видовище — потім.

Однак Стуруа таки побачив найголовніше з того, про що треба було робити цю виставу саме у нас і саме на франківській сцені. Власне, Стуруа показав нам нас самих. Так, ніби сказав: хлопці, все тутешнє зло, всі українські невдачі й українська несвобода — від того, що ви не хочете думати над тим, хто ви насправді є. Ця думка у виставі — немов гвіздком продряпана. Вона наздоганяє тебе via кілька днів після перегляду «Царя Едіпа». Те, чим нас тут пригостили, — таки справді сухар, гіркий і черствий сухар істини.

Нічого собі, пообідали! Нічого собі, сходили до оракула!

Власне, між нами й цією виставою, між нами й театральним пророком Робертом Стуруа відбулося точнісінько те саме, що й у п'єсі Софокла відбулося між Едіпом та оракулом. Хочеш істини? Що ж, бери, тільки вона страшненька. А ти чекав іншого ефекту?

Наші театральні критики одразу після прем'єри майже одностайно писали, що актори, мовляв, розійшлися з режисером. На прем'єрі, справді, було на те схоже. Актори справді мали вигляд школярів, заворожених магом і чародієм з Грузії. Навіть Богдан Ступка нагадував студійця, котрий, не замислюючись, старанно виконує уроки, задані майстром. Але ті, хто бачив виставу пізніше, кажуть, що вона потроху набирає живих емоцій. Будемо сподіватися, вистав через десять все стане на своє місце.

А поки що суперечки не вщухли. Олії у вогонь додав фестиваль «Київ травневий»: санкт-петербурзький Театр на Літейному привіз до нас свого «Едіпа-царя» у постановці Андрія Прикотенка. Вистава ця — смілива, стьобна, «мітьковська», одразу припала киянам до душі. Навіть довелося чути фразу в телеогляді: «Ось те, чого не вистачає нашим франківцям!» Цікава фраза — вона, либонь, свідчить про те, що наші Фіви не хочуть нічого про себе знати, їм сухар істини нецікавий, подавай банан екзотики, бо саме його «найбільше не вистачає!»

Боюсь, що Стуруа з франківцями таки влучили в точку, бо їхня вистава — саме про це.

Віталій ЖЕЖЕРА.

На знімку: Роберт Стуруа та Богдан Ступка під час роботи над «Царем Едіпом».

ФОТОФАКТ

Цей трирічний камбоджійський хлопчик почувається в безпеці в обіймах п'ятиметрового пітона. Пітона звати Щасливчик, а хлопчика... Батьки дали йому звичайне ім'я Оюн. Але забобонні односельці називають його... сином Дракона, вважаючи, що в попередньому житті він був народжений саме в драконівському сімействі. Інакше як пояснити цю незрозумілу владу над змієм?

Плата за мовчання?

Особисті речі принцеси Діани передано її колишньому дворецькому Полу Барреллу, котрого звинувачували раніше в їх викраденні, повідомляють на сайті Sky News. Нагадаємо, що Барреллу було пред'явлено звинувачення у викраденні більш як 300 предметів із замку принцеси, проте слухання його справи припинили через втручання королеви Єлизавети II, котра заявила, що була в курсі того, що відбувалося. За непідтвердженими чутками, королева вирішила віддати дворецькому речі Діани, бо той почав давати свідчення і повідомляти пікантні подробиці з життя принцеси.

Тепер спори про право власності будуть вирішені в процесі переговорів сторін. Якщо компромісу не буде досягнуто, рішення прийматиме Верховний суд Великої Британії. У будь-якому разі, віднині справа не входить до компетенції поліції.

Журнал організував вибух мікрохвильових печей

Аргентинський жіночий журнал «Клавдія» вибачився перед своїми читачами за недавню публікацію в рубриці «Корисні поради». Рекомендація видання призвела до більш як ста вибухів мікрохвильових печей. За інформацією сайту Ananova. Com, журнал радив жінкам на три хвилини ставити до мікрохвильової печі старий лак для нігтів і в такий спосіб повернути йому всі корисні властивості. Проте в багатьох випадках баночка з лаком через деякий час вибухала і виводила кухонний прилад з ладу. До редакції журналу надійшло понад сто скарг.

Яблука від Адама

ВІТЧИЗНЯНИЙ СТИЛЬ

Кам'янчани поставляють свою продукцію до столу англійської королеви

З ним прагне познайомитися і подружитися кожен, хто гостює в Кам'янці-Подільському. Одним він імпонує як неординарний співрозмовник, інших цікавить як діловий партнер, для третіх він — потрібна людина.

Є така категорія людей, яких шукають. І можновладці, і хворі, і нужденні. Їх називають спонсорами, меценатами, благодійниками.

Добре, що вони завжди були і є. Погано, що їх вкрай мало. Було б більше потрібних, менше стало б прохачів.

Забезпечує вудками

Адам Яхієв належить до меншості, яка допомагає більшості. Одне скажати: торік очолюване ним ВАТ «Адамс» виділило на благодійництво майже мільйон гривень.

Список дитячих, оздоровчих, культурних і релігійних закладів, яким акціонери протягнули руку допомоги, дедалі поповнюється. Та це не може викликати в Яхієва лише позитивні емоції. Бо спонсорство багатих свідчить про неспроможність держави забезпечити бюджетні установи найнеобхіднішим. Бо кошти на обладнання, автобуси, ліки — це риба з рук добродія, а не вудка. Дати вудку більшості — мета Адама Яхієва і його однодумців.

Наша довідка. **49-річний Адам Яхієв має дві вищі освіти — інженера-технолога і економіста. 1986 року очолив колектив Кам'янець-Подільського консервного заводу. З 1994-го на його базі створено відкрите акціонерне товариство. За 17 років виробництво плодоовочевих консервів зросло удвічі. На базі сільхозпідприємств Хмельниччини створено сім орендних цехів, які забезпечують завод високоякісними яблуками, горошком та іншою сировиною. А селяни отримують від ВАТ комбайни, трактори, інше обладнання для обробітку землі, а також мастильні матеріали, паливо, добрива, насіння. Взято в оренду понад 11 тис. га землі, в тому числі чотири тисячі —в основному яблуневі сади. Урожайність зернових — 35 ц з га. У віддокремлених підрозділах вирощуються корови, свині, птиця...**

Благородна мета — забезпечити щонайбільше земляків роботою — реалізується з 1986 року. Та різко активізувалася діяльність «Адамса», коли ВАТ взяло під своє крило лежачі сільгосппідприємства. До весни нинішнього року «на Яхієва» працювало майже 1700 селян, а віднедавна до них приєдналися мешканці ще чотирьох сіл колишнього сільгосптовариства «Україна», що в Кам'янець-Подільському районі.

«Візьміть нас до себе»

Автор — свідок того, як «сватали» Адама Михайловича на господаря забур'янених полів і запущених у соціальному плані населених пунктів...

На збори в Баговицю з Яхієвим приїхали його головні спеціалісти і глава райдержадміністрації. Недовго Сергій Тимчук переконував хліборобів кинутися в обійми шановного в регіоні підприємця. Люди давно чули про добрі справи на «Адамсі»: зарплату і орендну плату тут видають вчасно, будують житло для спеціалістів (80-квартирний будинок, котеджі), забезпечують пільговими кредитами, ремонтують дороги, газифікують об'єкти, оздоровлюють і лікують, безкоштовно годують дітей в школах і дитсадках, навчають у вузах... Про піднятії Яхієвим з колін подільські села знають вже не тільки на Хмельниччині. Чи треба дивуватися, що до нього «у прийми» просяться і просяться люди. Та економіст від Бога не від жалості до них бере в оренду нові і нові площі. Так, розширятися треба — потужності консервного дозволяють. Але і копійку рахувати мусиш: відповідальність перед тими, хто тобі довірив, зобов'язує.

У Баговиці, знав Яхієв, хороші землі, а ще кращі —трудівники. Саме працьовитість, порядність і компетентність найбільше цінує в земляках президент ВАТ. І ось вибір зроблено: бере Адам Михайлович паї селян і розбите вщент колись процвітаюче господарство.

Потім ми заїхали в сусіднє село, де в клубі зібрався люд з тією ж метою: умовити Яхієва взяти паї. І тут він не бив себе в груди, обіцяючи рай на землі.

— Господарюватимемо як слід — матимемо хліб і до хліба. Байдикувати грішно. Та й акціонери не дозволять годувати ледачих. З такими прощатися будемо.

Не ликом шиті

Для трудівників, які роками не займались колективною працею, а лише спостерігали, як розтягується надбане ними ж (і, ніде правди діти — розтягнуте не без їхнього сприяння), застереження Яхієва були доречними і виправданими. В «Адамсі» інакше не можна. Тому ВАТ нині на плаву, тому 70% його продукції (соки, зелений горошок, ікра) експортується в країни СНД, Велику Британію, США, Австрію, Канаду, Німеччину. Там залюбки беруть консерви і соки «Адамса», бо виробляються і розливаються вони на німецьких, австрійських та індійських лініях, а збирається той же горошок англійськими комбайнами. І продукція, і тара, виготовлені на імпортному обладнанні, відповідають світовим стандартам. Свідчення тому — Золоті зірки якості, отримані двічі в Мадриді, міжнародний диплом «Золота фортуна» тощо. Ну а той факт, що зелений горошок королівській сім'ї завозиться в Лондон з Кам'яна-Подільського, гадаю, коментаря не потребує.

...У піковий період збору врожаю біля плодоконсервного заводу стоїть довга черга з авто. Дари садів везуть сюди не тільки хмельничани, а й сусіди. Впевнені бо: тут і закупівельні ціни вищі, і з розрахунком не забаряться. Оце і є та вудка, яку Яхієв мріє бачити у руках кожного.

— Усіх пригріти під сонцем ВАТ не може. І розширяти виробництво безкінечно — нереально. Та прагнути цього мусить великий і малий господар. А той, хто не живе одним днем, і своє матиме, і з людьми поділиться.

У цьому переконаний батько чотирьох дітей, заради яких він, власне, свого часу і взяв у міцні руки вудку. Діти — його слабкість. «Не можна обманювати дитячих надій», — сказав він на сході села Баговиця. Сказав у відповідь на зачитаного там вірша п'ятикласниці Іванни Дмитрук. Звертаючись до Адама Михайловича, вона висловила мрію однолітків мати в селі гарні дороги, газ, гідний пам'ятник загиблим односельчанам і шкільний автобус.

Через місяць після тих зборів «Адамс» пригнав у Баговицю автобус для школярів чотирьох сіл. А перед Днем Перемоги було відреставровано пам'ятник.

Буде, вірять хлібороби, у селі і газ, і дороги. Бо є «Адамс» з його неспокійним, небайдужим і енергійним президентом...

Іван ІЛЛЯШ.

На знімках: той самий автобус для школярів; Адам Яхієв з дружиною Людмилою і донькою Мадлен.

Фото Станіслава СТОЯНОВСЬКОГО.

Платне здоров'я в сфері медичних послуг

ТАБЛЕТКИ І ПІГУЛКИ

Харчові добавки для одужання

Сьогодні більшість лікарів лікують своїх пацієнтів не добрим словом і не медикаментами, а харчовими добавками. Нині це в моді. Від них хворому легше не стане (принаймні відразу), але й гірше не буде. А от для людей у білих халатах таке призначення — неабияка підмога до невисокої платні. Здебільшого фірми (переважно зарубіжні), котрі представляють свою продукцію на нашому ринку, діють через дилерську мережу. А ця мережа — наші лікарі. Розрахунок безпомилковий. Адже саме дільничні терапевти або вузькі фахівці з районних поліклінік перебувають у тісному фаховому контакті з потенційними споживачами харчових добавок. До їхніх порад дослухаються, їм довіряють, у них купують товар для здоров'я.

Але при цьому часто-густо ескулапи не доносять до своїх пацієнтів усю правду про справжні цілющі властивості пропонованої ними «панацеї». **Річ у тім, що харчові добавки — аж ніяк не рятівне коло для хворої людини. Вони не лікують, але допомагають одужати і підтримувати здоров'я на належному рівні.** Харчові добавки підвищують цінність раціону харчування. А це дуже актуально з огляду на низький рівень життя населення країни, де аж ніяк не всі громадяни фінансово здатні забезпечити собі і дітям якісне, збалансоване харчування.

На думку заступника директора Інституту екогігієни і токсикології ім. Л. І. Медведя МОЗ України кандидата медичних наук Анатолія Подрушняка, застосування спеціальних харчових продуктів (СХП) — один із ефективних способів розв'язання проблеми коригування незбалансованого харчування. Фахівці вважають застосування СХП способом поповнення дефіциту недостатніх у раціоні вітамінів і мінералів, засобом підвищення адаптаційного механізму організму до несприятливих чинників зовнішнього середовища, який до того ж сприяє виведенню токсичних і чужорідних речовин.

Давно відомо, що легше захворюванню запобігти, аніж потім лікувати. **На жаль, наша медична практика орієнтована нині не на профілактику захворювань, а на хворобу людину.** Можливо, з цієї філософії й випливає ставлення до харчових добавок. Багато хто з лікарів вважає їх не допоміжним профілактичним засобом, а медикаментозним препаратом і саме так призначає хворим.

Ольга ВІТЕР.

ФОТОФАКТ

Голова правління ВАТ «Концерн «Стирол» Микола Янковський запропонував забезпечити всіх депутатів харчовими добавками, що поліпшують пам'ять і здатність до навчання.

На знімку: народний депутат України Іван Плющ під час відвідин Горловського ВАТ «Концерн «Стирол» (Донецька область) тримає в руках харчову добавку «Стиролу» і сміється з цієї пропозиції.

Фото УНІАН.

Суперечка безногого з бездушним

ДОСВІД ХВОРОГО

33 роки я протезував ногу без проблем. Улітку 2002 року звернувся до Хмельницького експериментального протезно-ортопедичного підприємства по чергове замовлення. Але заступник директора з медчастини грубо виставив мене з кабінету. Лише після втручання директора зняли мірки, зробили дрібний ремонт діючого протеза та виписали рахунок. У ФССНВ (Фонд соціального страхування від нещасних випадків) довго доводилося доводити, що у мене вже 33 роки немає ноги, рахунок оплатили через сім місяців. Він становить 1100 грн. За моїми підрахунками, всі послуги коштували приблизно 440 грн. Чи може, приміром, ремонт протеза (а це прибили три реміньці і три пряжки) «тягнути» на 108 грн.?

У травні цього року я був на примірці нового протеза. І знову одержав «ляпаса». Виріб не відповідав розміру. Директор заявив: забирайте гроші і йдіть. А на прохання знову зробити дрібний ремонт мого протеза відповів: платіть! Тобто треба було везти рахунок у Дунаївці, там через 3—4 місяці його оплатять, потім приїхати і зробити ремонт. Я мешкаю в Новоушицькому районі — за 150 км від Хмельницького. Але кого турбують мої проблеми?

Борис ТКАЧУК.

Новоушицький район Хмельницької області.

ТЕРМОМЕТР

Харківський інститут монокристалів НАН України уклав угоду з Інститутом здоров'я США про співробітництво в рамках Міжнародної програми боротьби зі СНІДом. Українські й американські вчені розпочали реалізацію масштабної програми з розробки ліків проти ВІЛ/СНІД.

Як повідомив генеральний директор НТК «Інститут монокристалів» академік НАН України Володимир Семиноженко, інститут синтезує спеціальні сполуки і надсилає їх до США для лабораторних досліджень на так звані види фізіологічної активності. Їх мета —виявлення найперспективніших сполук, котрі могли б допомогти в боротьбі з різними захворюваннями, у тому числі СНІДом і туберкульозом, **інформує наш власний кореспондент Микола КОСИЙ.**

* * *

Головним державним санітарним лікарем області нещодавно винесено постанову «Про запровадження заходів подолання йодної недостатності серед дітей області». У рамках цієї акції дитячим дошкільним та загальноосвітнім установам, інтернатам рекомендовано включати до меню страви, збагачені йодом, спеціальну сіль та мінеральну воду «Йодіс», яку випускає місцевий завод «Роси Буковини».

Як стверджують фахівці, керівники шкіл не особливо зважають на рекомендації медиків, а даремно, бо згідно з їхньою статистикою 15—20 відсотків дітей, які недобирають йод з природних джерел, відстають у засвоєнні шкільної програми, також потерпає їхня імунна система, **повідомляє наш власний кореспондент Сергій СУЛИМА.**

Комп'ютерна діагностика з навантаженням

ІСТОРІЯ ХВОРОБИ

Перед лікарем лежав побляклий папірець, віддрукований на колись кольоровому принтері. На ньому можна було вгадати зображення органів. Нечіткі обриси у деяких місцях було домальовано кольоровим олівцем. Хвора, котра представила цю дорогоцінність лікареві, була цілком переконана, що є щасливою власницею результатів унікальної комп'ютерної діагностики....

До роздрукування було додано висновок лікаря (ім'я і прізвище якого не можна було розібрати) — набір діагнозів, стандартний для п'ятдесятирічної людини: хронічний гастрит, холецистит, тонзиліт тощо. Лікар-консультант київського інституту зі світовим іменем, до якого потрапила бідолашна, уважно роздивлялася «веселі картинки», не знаючи, що й сказати. У жінки був вкрай низький гемоглобін і мала вона такий вигляд, що не хотілося ще раз її засмучувати. Консультант розуміла: жінку просто обдурили.

— **А де ви проходили обстеження?**

— Добрі люди порадили. Це приватний кабінет, а так же й не проб'єшся. Та й дорого дуже.

— **А скільки у приватному? І як саме відбувалася процедура?**

— Лише 20 гривень. Зайшла, сіла. На столі стоїть комп'ютер, від нього йдуть такі навушники. Мені їх і надягли. Ото власне й усе. А тоді лікар написав висновок, поставив діагноз і запропонував лікування. Я в них там-таки на 150 доларів накупила різних харчових добавок. Лікар сказав, що всі недуги як рукою зніме, але мені щось не переливки. От і вирішила прийти до вас...

І жінка заходилася хапливо витягати з сумки баночки з харчовими добавками. Почувши останнє повідомлення, лікар уже не володіла собою, і хвора відчула її настрій:

— **Що, лікарю, не допоможуть мені ці добавки?**

— Ну, що ви, — взяла себе в руки лікар. — Ви їх вживайте. Гірше точно не буде. А ми зараз вас обстежимо на УЗД і побачимо, чому ж вам все-таки так погано...

Комп'ютерна діагностика — це один із найкращих методів дослідження, — сказала мені, повідавши цю історію, ота лікар-консультант, додавши, що сучасна техніка дає змогу одержувати повну інформацію про здоров'я і перші симптоми хвороби, виявити індивідуальну схильність до таких серйозних захворювань, як цукровий діабет, виразка, серцево-судинна недостатність. **Метод діагностики нешкідливий, і за результатами обстеження справді видають лікарський висновок (щоправда, не зовсім такий, як в описаному випадку) і графічне зображення органів.** Здебільшого це рентгенограма — схожа на рентгенівський знімок серія кадрів. Кожний кадр підписано. Інколи, якщо лікар з якихось причин не хоче давати рентгенограму, він справді може роздрукувати зображення на папері. Сам комп'ютерний томограф — це великий апарат, дещо подібний до рентгенівського. Безперечно, на столі у лікаря стоїть монітор комп'ютера і клавіатура, але, крім цього, є ще багато складових апаратури. Це дуже дорога процедура (від 20 доларів і вище) і, справді, люди записуються на неї за багато місяців, оскільки в Україні аж ніяк не кожний медичний центр має таке обладнання.

Яна ОСАДЧА.

КОМЕНТАР ЮРИСТА

Так, на жаль часто зустрічаються випадки обману. Звернення людини до медичного центру з метою отримання медичної допомоги є фактично укладанням договору на надання медичних послуг. У разі невиконання або неналежного виконання умов договору винна сторона несе відповідальність. Доказом того, що медичний центр не виконав свої зобов'язання, є результат діагностики, який має бути належним чином оформлений, та квитанція, яка свідчить про факт надання послуг, чого, на жаль, в цьому разі немає. Але держава забезпечує громадянам як споживачам захист їхніх прав, тому є можливість звернутися до органу виконавчої влади у сфері захисту прав споживачів за місцезнаходженням діагностичного центру з метою перевірки законності його діяльності. Адже такі послуги можуть надаватися лише за наявності ліцензії.

Світлана ВОРОНІНА.

ОГОЛОШЕННЯ

РІЧНИЙ ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ЗАТ "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК НРБ–УКРАЇНА" ЗА 2002 РІК, ПІДТВЕРДЖЕНИЙ НЕЗАЛЕЖНОЮ АУДИТОРСЬКОЮ ФІРМОЮ ЗАТ "КПМГ АУДИТ"

Звіт про фінансові результати ЗАТ "Комерційний банк НРБ–Україна" за станом на кінець дня 31 грудня 2002 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2002 рік	2001 рік
1.1	Процентний дохід	22.304,6	3.389,1
1.2	Процентні витрати	(6.866,6)	(980,5)
1	***Чистий процентний дохід***	***15.438,0***	***2.408,6***
2.1	Комісійний дохід	3.363,8	574,0
2.2	Комісійні витрати	(132,6)	(17,3)
2	***Чистий комісійний дохід***	***3.231,2***	***556,7***
3	Дивідендний дохід	0,0	0,0
4	***Чистий торговельний дохід***	***715,1***	***48,8***
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	37,3	0,0
6	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0,0	0,0
7	Інший операційний дохід	53,5	6,2
8	**Операційний дохід**	**19.475,1**	**3.020,3**
9	Загальноадміністративні витрати	(5.307,8)	(1.688,9)
10	Витрати на персонал	(3.536,3)	(962,4)
11	***Прибуток від операцій***	***10.631,0***	***369,0***
12	Витрати на безнадійні борги	(9.107,1)	(264,6)
13	**Прибуток до оподаткування**	**1.523,9**	**104,4**
14	Податок на прибуток	(482,5)	(44,6)
15	Прибуток після оподаткування	1.041,4	59,8
16	Непередбачені доходи/витрати	0,0	0,0
17	**Чистий прибуток/ збиток банку**	**1.041,4**	**59,8**
18	Чистий прибуток на одну просту акцію	-	-
19	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію	-	-

Голова Правлінн — **Мигашко В.О.**
Головний бухгалтер — **Корчинська С.А.**

Баланс ЗАТ "Комерційний банк НРБ–Україна" за станом на кінець дня 31 грудня 2002 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2002 рік	2001 рік
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	11.870,1	7.109,5
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	0,0	0,0
3	Кошти в інших банках	43.250,0	60.866,1
4	Цінні папери на продаж	3.413,4	0,0
5	Кредити та заборгованість клієнтів	178.598,9	50.914,7
6	Інвестиційні цінні папери	0,0	50,0
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0,0	0,0
8	Основні засоби та нематеріальні активи	961,6	254,2
9	Нараховані доходи до отримання	2.799,5	239,8
10	Інші активи	3.391,5	865,1
11	**Усього активів**	**244.285,0**	**120.299,5**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ		
12	Кошти банків	91.537,1	70.385,3
13	Кошти клієнтів	68.860,5	25.968,9
14	Інші депозити	0,0	0,0
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	5.880,0	0,0
16	Нараховані витрати до сплати	952,8	239,0
17	Інші зобов'язання	380,2	96,5
18	**Усього зобов`язань**	**167.610,6**	**96.689,7**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	75.573,2	23.550,0
20	Капіталізовані дивіденди	0,0	0,0
21	Акції, викуплені в акціонерів	0,0	0,0
22	Емісійні різниці	0,0	0,0
23	Резерви	3,0	0,0
24	Результати переоцінки	0,0	0,0
25	Нерозподілений прибуток	1.098,2	59,8
26	у тому числі сума переоцінки у разі вибуття необоротних активів	0,0	0,0
27	**Усього власного капіталу**	**76.674,4**	**23.609,8**
28	**Усього пасивів**	**244.285,0**	**120.299,5**

Голова Правління — **Мигашко В.О.**
Головний бухгалтер — **Корчинська С.А.**

Звіт про власний капітал ЗАТ "Комерційний банк НРБ–Україна" за станом на кінець дня 31 грудня 2002 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Статутний капітал, зареєстрований, сплачений	Емісійні різниці	Викуплені власні акції	Резерви	Результати переоцінки	Нерозподілений прибуток	Капіталізовані дивіденди	Капітал та резервні фонди, усього
1.	**Залишок на 1 січня 2002 р.**	**23.550,0**	**-**	**-**	**-**	**-**	**59,8**	**-**	**23.609,8**
2.1	**Коригування:** Зміна облікової політики	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2	Виправлення помилок	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Скоригований залишок на початок року	**23.550,0**	**-**	**-**	**-**	**-**	**59,8**	**-**	**23.609,8**
3	Переоцінка основних засобів	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Переоцінка нематеріальних активів	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок залишкової вартості об`єктів необоротних активів, що раніше були переоцінені, у разі їх вибуття-	-	-	-	-	-	-	-	
6	Дивіденди за минулий рік, сплачені	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Капіталізовані дивіденди за минулий рік	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Чистий прибуток	-	-	-	-	-	1.041,4	-	**1.041,4**
9	Розподіл у загальні резерви банку	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Розподіл у резервні фонди	-	-	-	3,0	-	(3,0)	-	-
11	Сплата в раніше зареєстрований статутний капітал	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Реєстрація акцій нового випуску (на суму внесків)	52.023,2	-	-	-	-	-	-	**52.023,2**
13	Купівля власних акцій	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Продаж раніше викуплених власних акцій	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Анульовані раніше викуплені акції	-	-	-	-	-	-	-	-
16	**Залишок за станом на кінець дня 31 грудня 2002 року**	**75.573,2**	**-**	**-**	**3,0**	**-**	**1.098,2**	**-**	76.674,4

За станом на кінець дня 31 грудня 2001 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Статутний капітал, зареєстрований, сплачений	Емісійні різниці	Викуплені власні акції	Резерви	Результати переоцінки	Нерозподілений прибуток	Капіталізовані дивіденди	Капітал та резервні фонди, усього
1	**Залишок на 1 січня 2001 р.**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
2.1	Коригування: Зміна облікової політики	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2	Виправлення помилок	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Скоригований залишок на початок року	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Переоцінка основних засобів	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Переоцінка нематеріальних активів	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок залишкової вартості об`єктів необоротних активів, що раніше були переоцінені, у разі їх вибуття	-	-	-	-	-	-	-	-
6	Дивіденди за минулий рік, сплачені	-	-	-	-	-	-	-	-
7	Капіталізовані дивіденди за минулий рік	-	-	-	-	-	-	-	-
8	Чистий прибуток	-	-	-	-	-	59,8	-	59,8
9	Розподіл у загальні резерви банку	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Розподіл у резервні фонди	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Сплата в раніше зареєстрований статутний капітал	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Реєстрація акцій нового випуску (на суму внесків)	23.550,0	-	-	-	-	-	-	23.550,0
13	Купівля власних акцій	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Продаж раніше викуплених власних акцій	-	-	-	-	-	-	-	-
15	**Залишок за станом на кінець дня 31 грудня 2001 року**	**23.550,0**	**-**	**-**	**-**	**-**	**59,8**	**-**	**23.609,8**

Голова Правління — **Мигашко В.О.**
Головний бухгалтер — **Корчинська С.А.**

Звіт про рух грошових коштів (непрямий метод) ЗАТ "Комерційний банк НРБ–Україна" за станом на кінець дня 31 грудня 2002 року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	2002 рік	2001 рік
I. Операційна діяльність			
1	**Чистий прибуток (збиток) поточного періоду**	**1 041**	**60**
Поправки чистого прибутку			
2	Нараховані витрати	953	239
3	Нараховані доходи	(2.800)	(240)
4	Амортизація основних засобів	142	6
5	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів	8.990	265
6	Торговельний результат	(11)	(48)
7	Нарахований та відстрочений податок	278	45
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій	(37)	0
9	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані компанії	0	0
10	Амортизація дисконту і премії цінних паперів	(41)	0
11	**Інший рух коштів, які не є грошовими**	**(3)**	**2**
12	**Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку**	**8.512**	**329**
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	(5.419)	(32.479)
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	(133.779)	(50.917)
15	Зменшення (збільшення) інших активів	(2.526)	(701)
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	0	0
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	21.152	70.385
18	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків	42.892	24.733
19	Збільшення (зменшення) інших зобов`язань	49	1.333
20	Реалізація (придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж	(3.296)	(117)
21	**Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності**	**(80.927)**	**12.237**
22	**Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності**	**(72.415)**	**12.566**
II. Інвестиційна діяльність			
23	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів	50	(50)
24	Зменшення (збільшення) вкладень в асоційовані компанії	0	0
25	Зменшення (збільшення) вкладень в дочірні установи	0	0
26	**Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів**	**(837)**	**(424)**
27	**Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності**	**(787)**	**(474)**
III. Фінансова діяльність			
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	5.880	0
29	Збільшення (зменшення) субординованих зобов'язань	0	0
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	52.023	23.550
31	**Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду**	**0**	**0**
32	**Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності**	**57.903**	**23.550**
33	**Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів і їх еквівалентів**	**(15.299)**	**35.642**
34	**Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року**	**35.642**	**0**
35	**Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року**	**20.343**	**35.642**

Голова Правління — **Мигашко В.О.**
Головний бухгалтер — **Корчинська С.А.**

Примітка 27. Потенційні зобов`язання банку на кінець року

За станом на кінець 2002 року Банк не мав справ, що розглядаються в суді та інших зобов'язань, ніж зазначено у інших статтях цього звіту.
Зобов'язання з кредитування:

(тис. грн.)

	2002 рік	2001 рік
Гарантії та резервні акредитиви	395.3	0.0
Документарні акредитиви та акредитивні комерційні листи	0,0	0,0
Зобов'язання видати кредит:	6.662,3	2.886,2
Первинний строк погашення - до року	6.070,4	2.886,2
Первинний строк погашення - більше року	591.9	0,0
Інші	0,0	0,0

Сума заставлених активів (майнових прав на міжбанківські кредити) на кінець дня 31 грудня 2002 року складає 31.715,9 тисяч гривень.
Загальна вартість отриманої застави за наданими кредитами на звітну дату складає 553.004,3 тисячі гривень.

Зобов'язання оперативного лізингу (оренди).

Банк є лізингоодержувачем, балансова вартість отриманого в оперативний лізинг майна складає 5.994,7 тисяч гривень. Майбутні мінімальні лізингові виплати за оперативним лізингом за строками:
менше 1 року - 2.688,2 тисяч гривень
більше 1 року - немає.

Номінальна вартість цінних паперів клієнтів, прийнятих на відповідальне зберігання до Банку, за станом на кінець дня 31 грудня 2002 року складає 1.241.886,9 тисяч гривень. Балансова вартість цінних паперів клієнтів за депозитарним обліком складає 487.858,9 тисяч гривень.

В 2002 році Банк заключив угоду на придбання корпоративних облігацій на суму 9,890 тисяч гривень, оплата яких повинна бути здійснена в квітні 2003 року.

Аудиторський висновок та фінансова звітність у повному складі опубліковані на сторінці мережі Інтернет **www.nrb-ukraine.com.**

ТОВ КБ "Земельний Капітал" Річна звітність Станом на 01.01.2003 р. http://www.zemcap.com.ua/report

Звіт про фінансові результати за станом на 1 січня 2003року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
1.1	Процентний дохід	10316	9096
1.2	Процентні витрати	(4478)	(1847)
1	Чистий процентний дохід	5838	7249
2.1	**Комісійний дохід**	**2090**	**1777**
2.2	Комісійні витрати	(163)	(188)
2	**Чистий комісійний дохід**	**1927**	**1589**
3	Дивідендний дохід	15	1
4	Чистий торговельний дохід	431	320
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	26	(9)
6	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій	0	0
7	Інший операційний дохід	29	26
8	Операційний дохід	8266	9176
9	**Загальноадміністративні витрати**	**(3175)**	**(2547)**
10	Витрати на персонал	(2605)	(2517)
11	**Прибуток від операцій**	**2486**	**4112**
12	Витрати на безнадійні борги	356	(927)
13	Прибуток до **оподаткування**	**2842**	**3185**
14	Податок на прибуток	(767)	(696)
15	**Прибуток після оподаткування**	**2075**	**2489**
16	Непередбачені доходи/витрати	0	0
17	**Чистий прибуток/ збиток банку**	**2075**	**2489**
18	Чистий прибуток на одну просту акцію	0	0
19	Скоригований чистий прибуток на одну просту акцію	0	0

Голова правління — **Пікуш Петро**
Головний бухгалтер — **Герелес Людмила**

Баланс за станом на 1 січня 2003року

(тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та залишки в НБУ	7 712	5 520
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані Національним банком України	0	300
3	Кошти в інших банках	11 496	2 376
4	Цінні папери на продаж	0	71
5	Кредити та заборгованість клієнтів	38 979	35 441
6	Інвестиційні цінні папери	4 120	3 009
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	10	10
8	Основні засоби та нематеріальні активи	907	840
9	Нараховані доходи до отримання	645	183
10	Інші активи 2	604	1 579
11	Усього активів	**66 473**	**49 329**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ		
12	Кошти банків	13 228	930
13	Кошти клієнтів	29 213	27 278
14	Інші депозити	0	0
15	Боргові цінні папери, емітовані банком	0	0
16	Нараховані витрати до сплати	420	448
17	Інші зобов'язання	6 668	6 513
18	Усього зобов`язань	**49 529**	**35 169**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	14 136	11 127
20	Капіталізовані дивіденди	0	0
21	Акції, що викуплені в акціонерів	0	0
22	Емісійні різниці	0	0
23	Резерви	669	544
24	Результати переоцінки	0	0
25	Нерозподілений прибуток	2 139	2 489
26	у тому числі сума переоцінки у разі вибуття необоротних активів	0	0
27	Усього власного капіталу	16 944	14 160
28	Усього пасивів	**66 473**	**49 329**

Голова правління — **Пікуш Петро**
Головний бухгалтер — **Герелес Людмила**

Звіт про фінансові результати Звіт про власний капітал за станом на 1 січня 2003 року

Зміни та рух капіталу за звітний рік

Рядок	Найменування статті	Примітки	Статутний капітал, зареєстрований, сплачений	Емісійні різниці	Викуплені власні акції	Резерви	Результати переоцінки	Нерозподілений прибуток	Капіталізовані дивіденди	Капітал та резервні фонди, усього
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Залишок на 1 січня 2002 року		11127			544		2489		14160
2.1	Коригування Зміна облікової політики									
2.2	Виправлення помилок									
2	Скоригований залишок на початок року									
3	Переоцінка основних засобів									
4	Переоцінка нематеріальних активів									
5	Перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок залишкової вартості об`єктів необоротних активів, що раніше були переоцінені, у разі їх вибуття									
6	Дивіденди за минулий рік, сплачені									
7	Капіталізовані дивіденди за минулий рік							- 2300	+2300	
8	Чистий прибуток							+2075		+2075
9	Розподіл у загальні резерви банку									
10	Розподіл у резервні фонди					+125		-125		
11	Сплата в раніше зареєстрований статутний капітал									
12	Реєстрація акцій нового випуску (на суму внесків)		+3009						-2300	709
13	Купівля власних акцій									
14	Продаж раніше викуплених власних акцій									
15	Анульовані раніше викуплені акції									
16	Залишок за станом на 31 грудня 2002 року		14136			669		2139		16944

Сума нарахованих, але неотриманих доходів, згорнутих на рахунок 5040, станом на 31 грудня 2002 року складає 645 тис.грн
Сума нарахованих, але несплачених витрат, згорнутих на рахунок 5040, станом на 31 грудня 2002 року складає 420 тис.грн

Голова правління — **Пікуш Петро**
Головний бухгалтер — **Герелес Людмила**

Звіт про рух грошових коштів за станом на 1 січня 2003року

(непрямий метод) (тис. грн.)

Рядок	Найменування статті	Звітний рік	Попередній рік
	I. Операційна діяльність		
1	Чистий прибуток (збиток) поточного періоду	2 075	2 489
	Поправки чистого прибутку		
2	Нараховані витрати	(27)	187
3	Нараховані доходи	(481)	(123)
4	Амортизація основних засобів	320	308
5	Резерви під сумнівні борги, знецінення активів	(354)	991
6	Торговельний результат	22	(60)
7	Нарахований та відстрочений податок	(135)	5
8	Прибуток (збиток) від продажу інвестицій	24	9
9	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії	0	0
10	Амортизація дисконту і премії цінних паперів	(22)	(3)
11	Інший рух коштів, які не є грошовими	(1 333)	(63)
12	**Чистий грошовий прибуток від поточних операцій банку**	**89**	**3 740**
13	Зменшення (збільшення) коштів, які розміщені в інших банках, кредитів та передоплат іншим банкам	930	(931)
14	Зменшення (збільшення) кредитів, які надані клієнтам	(3 745)	(12 697)
15	Зменшення (збільшення) інших активів	554	(1 484)
16	Збільшення (зменшення) коштів, які отримані від Національного банку України	0	0
17	Збільшення (зменшення) коштів інших банків	12 298	(72)
18	Збільшення (зменшення) поточних та депозитних рахунків	1 712	1 314
19	Збільшення (зменшення) інших зобов`язань	217	(19)
20	Реалізація (придбання) цінних паперів у портфелі банку на продаж	71	(8)
21	Чисте збільшення (зменшення) активів та зобов'язань від операційної діяльності	**12 037**	**(13 897)**
22	Чистий приплив (відплив) грошових коштів від операційної діяльності	**12 126**	**(10 157)**
	II. Інвестиційна діяльність		
23	Реалізація (придбання) інвестиційних паперів	(236)	879
24	Зменшення (збільшення) інвестицій в асоційовані компанії	0	2
25	Зменшення (збільшення) інвестицій у дочірні установи	0	0
26	Зменшення (збільшення) основних засобів та нематеріальних активів	(415)	1 432
27	**Чистий відплив грошових коштів від інвестиційної діяльності**	**(651)**	**2 313**
	III. Фінансова діяльність		
28	Збільшення (зменшення) цінних паперів власного боргу	0	0
29	Збільшення (зменшення) субординованих зобов`язань	40	(163)
30	Збільшення (зменшення) сплаченого акціонерного капіталу	3 009	2 977
31	Дивіденди, що сплачені протягом звітного періоду	(2 300)	(4 033)
32	**Чистий приплив грошових коштів від фінансової діяльності**	**749**	**(1 219)**
33	**Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів**	**12 224**	**(9 063)**
34	**Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року**	**6 984**	**16 047**
35	**Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року**	**19 208**	**6 984**

Голова правління — **Пікуш Петро**
Головний бухгалтер — **Герелес Людмила.**

Голові Правління
ТОВ КБ "Земельний Капітал"
пану Пікушу П.О.

Аудиторський висновок незалежної аудиторської фірми "КАУПЕРВУД" про достовірність, повноту та відповідність законодавству фінансової звітності товариства з обмеженою відповідальністю комерційного банку "Земельний Капітал" станом на 31.12.2002 р.

м. Дніпропетровськ — 28 березня 2003 р.

Аудиторська перевірка фінансової звітності ТОВ КБ "Земельний Капітал" (Додатки 1, 2, 3, 4) здійснювалась Товариством з обмеженою відповідальністю аудиторською фірмою "КАУПЕРВУД" (свідоцтво про внесення до Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності № 0031, видане Рішенням Аудиторської палати України від 26.01.2001 р. № 98), що знаходиться за адресою: 49044, м. Дніпропетровськ, вул. Гоголя, 15-а, тел./факс: 47-83-98, 370-19-76 відповідно договору про надання аудиторських Послуг між ТОВ АФ "КАУПЕРВУД" та ТОВ КБ "Земельний Капітал" від 24.05.2002 р. за № 99.

У проведенні аудиторської перевірки приймали участь: аудитор Білий Євген Іванович (сертифікат аудитора серії Б № 000155, виданий рішенням Аудиторської палати України від 27 лютого 1997 р. № 51 та продовжений рішенням Ауди-торської палати України від 26 січня 2001 р. № 98 , дійсний до 26 січня 2006 р.) та аудитор Сухоніна Людмила Миколаївна (сертифікат аудитора серії Б № 000122, виданий рішенням Аудиторської палати України від 29 лютого 1996 р. № 42 та продовжений рішенням Аудиторської палати України від 10 березня 2000 р. № 87, дійсний до 10 березня 2005 р.).

Для перевірки була надана інформація про фінансово-господарську діяльність ТОВ КБ "Земельний Капітал" за період з 01.01.2002 р. по 31.12.2002 р., у тому числі: звіт про фінансові результати (Додаток 1), баланс (Додаток 2), звіт про власний капітал (Додаток 3), звіт про рух грошових коштів (Додаток 4). Відповідальність за повноту та достовірність наданої аудиторам інформації несе керівництво ТОВ КБ "Земельний Капітал". До наших обов'язків входить підготовка на основі цієї інформації висновку за наслідками аудиторської перевірки.

Перевірка спланована та здійснена нами у відповідності до національних нормативів аудиту таким чином, щоб виявити суттєві помилки та порушення, які можуть вплинути на інформацію, що міститься у фінансовій звітності. Аудиторами проведено вибіркову перевірку та отримані докази для обгрунтування інформації, яка розкрита у фінансовій звітності. Під час аудиторської перевірки були розглянуті використані банком бухгалтерські принципи, реальність існування та правильність оцінки активів, власного капіталу та зобов'язань.

Ми вважаємо, що проведена аудиторська перевірка забезпечує достатню ос-нову для аудиторського висновку.

Відповідно до вимог чинного законодавства України та нормативних актів Національного банку України резерви за активними операціями створені у достат-ньому обсязі. Статутний капітал на кінець звітного періоду склав 2 555 тис. євро. Застосовувані банком процедури внутрішнього аудиту, разом з іншими видами контролю, забезпечують достатній контроль банку. Банк дотримується виконання економічних нормативів. "Кредитний портфель" банку характеризується нами як задовільний.

У зв'язку з цим вважаємо за можливе підтвердити, що, в цілому, надана інформація свідчить про відповідність здійснюваної банком діяльності чинному законодавству; прийнята система обліку відповідає законодавчим і нормативним вимогам; фінансова звітність складена на основі дійсних облікових даних і в усіх суттєвих аспектах достовірно відображає результати фінансово-господарської діяльності та фактичний фінансовий стан товариства з обмеженою відповідальністю комерційного банку "Земельний Капітал" на 31.12.2002 р. за наслідками операцій з 01.01.2002р. по 31.12.2002р.

Генеральний директор — **В.В.Галасюк**
Аудитор — **Є.І.Білий**
Аудитор — **Л.М.Сухоніна**

ДАЛІ БУДЕ

Худадан биль, Худадан!

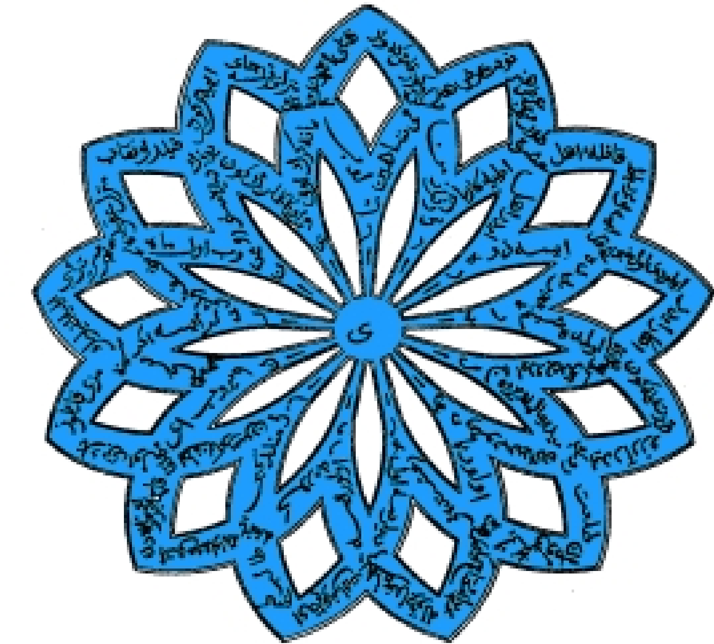
Ось, читачу, віршований рядок, писаний мовою, якої ти не знаєш, але послухай:

Худадан биль Худадан биль, Худадан!

Відчуй цей ритм і вгадай: ким був той, хто це писав 400 літ тому? Правда ж, це писалося в сідлі, серед атакуючої кінноти? Автор — Бора Газі Герай Хан Газаїй (1554—1607), кримський хан і поет. Той рядок у хліборобському (а не козацькому) перекладі звучить як «Від Бога, від Бога, від Бога усе!». Але чути смак оригіналу, бо книга, з якої це взято, зроблена як дзеркало: ліворуч оригінал, праворуч переклад. Вона зветься «Кунештен бир парча — Окрушина сонця», це поезія татар Криму за 800 літ (Головна редакція літератури мовами національних меншин України, упорядники Микола Мірошниченко та Юнус Кандим).

Книга справляє враження дуже потужної, майже шокуючої мистецької події — бо рідко буває, щоб читач відкрив для себе не якогось одного поета, а цілий поетичний материк з кількома десятками яскравих імен, і кілька з них геніальні: згаданий Газаїй, Абдул-Азіз Ізіій, Ашик Омер, Бекір Чобан-заде. Газетна замітка не замінить саму книгу, але ось приклад, що цілком надається до газетного сприйняття. Це — квітка, яку ви бачите на малюнку. На кожній з пелюсток — по одному бейту (дворядкова строфа), а там, де бейти перетинаються, слова читаються в обидва боки однаково. Ця «квітка» відома в усьому світі як «Циклічна газель». А створив її на початку XVII століття Шагін Герай з правлячої кримської династії Гераїв. До речі, з п'ятдесяти ханів Гераїв аж тридцять були поетами, істориками, музикантами. М. Мірошниченко пише: «Певно, жодна з європейських монархій не може похвалитися подібним феноменом!»

Цікаво, що майстерно вигадливим віршуванням, схожим на «Циклічну газель», в ті самі часи бавилися й наші козацькі поети. І вочевидь знали про досвід татарських колег, і обмінювалися досвідом. А можливості були: хоча б спільний похід Тугайбея з Хмельницьким. У Криму поети про це писали багато, зокрема Джанмухаммед.

А що, якби частину цієї поетичної розкоші ввести в шкільну програму з української літератури? Скажімо, поруч з «Думою про Байду» подати газель згаданого Газаїя «В обороні фортеці Зобмор». Це лист у віршах до Стамбула з проханням про підмогу. Але це пише воїн, що не втратив іронії:

Ось джаури, мов собаки,
на Іслама край напали,
— Ви ж там сидите й
берете хабарі,
як перше брали.
Як не буде нам підмоги,
край наш піде до шайтана;
Як не віріте, спитайте
хоч би в самого султана.
Бідолахи, що в Стамбулі
сидите там для науки,
Беріть стріли, беріть луки й
прибувайте без принуки!
Щиру правду вам говорить
Газі Хана вірш у горі...
В кого серце ще не впало,
навістіть його в Зомборі!

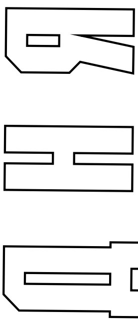
Це Іван Франко переклав. Дивне враження — знати б, де той Зобмор, пішов би туди, й сказав козакам: хлопці, знімайте облогу, а то хороший поет пропаде!

...І — про переклади. Ризикну сказати, що роботу лиш почато. У кожнім разі здається, що адекватних перекладів поки що менше, ніж достойних імен у списку перекладачів: В. Гримич, В. Ляхевич, С. Литвин, І. Лучук, Д. Кулиняк, В. Коломієць, Л. Талалай, О. Лупій, О. Тимохіна, П. Осадчук, П. Перебийніс та інші.

Худадан биль
Худадан биль, Худадан...

Віталій ЖЕЖЕРА.

ЦЬОГО ДНЯ

- 1871 р. Загибель Паризької комуни.
- 1877 р. Народився Максиміліан Волошин, поет, художник. Родом киянин.
- 1916 р. Помер Іван Франко.
- 1917 р. Відкрився I Всеукраїнський селянський з'їзд. Приєднався до вимог Центральної Ради про автономію України.
- 1965 р. Вийшла постанова про організацію Донецького держуніверситету.
- 1976 р. СРСР та США уклали договір про підземні ядерні вибухи в мирних цілях.
- 1982 р. У Києві відбулися урочисті збори, присвячені 1500-річчю міста.

ШАХРАЙСТВО

Мобільний «кидок»

Харківські ЗМІ закликають власників стільникового зв'язку та користувачів послуги Sim-Sim компанії UMC бути уважними і розсудливими. Вже десятки харків'ян, абонентів телефонної компанії, стали жертвами шахрайства. Суть справи така. Ви отримуєте повідомлення, відправлене начебто з UMC, у якому йдеться, що ви стали переможцем акції і тепер будь-яка куплена вами картка поповнення рахунку збільшується у фінансовому еквіваленті втричі. Водночас повідомляється, що акція закінчується за кілька годин. Для довідок дається номер телефону UMC. За цим номером відповідає жіночий голос, який підтверджує, що ви стали переможцем, і просить назвати номер придбаної вами картки. Ви називаєте — і мобільним зв'язком, за який ви сплатили, уже користується хтось інший. Усе «геніальне», як завжди, просте. У компанії UMC кажуть, що нічого про це не знають, і радять звертатися до міліції.

Микола КОСИЙ.

Харків.

МУЗА

Добра доза від Берліоза

Нещодавно у Києві відсвяткували 200-річчя з дня народження французького композитора Гектора Берліоза. На жаль чи на щастя, Берліоз — не Верді, популярність якого вийшла за межі не лише оперних театрів, а й рекламних роликів. Тому, слухаючи музику Берліоза, не доведеться уявляти, скажімо, зубну пасту, дезодорант чи щось там ще. Проте найвідоміша берліозівська «Фантастична симфонія» таки була використана у фільмі «В ліжку з ворогом» із Джулією Робертс у головній ролі — там звучала музика з п'ятої частини «Сон у ніч шабашу». Припускаю, що режисер зробив це свідомо.

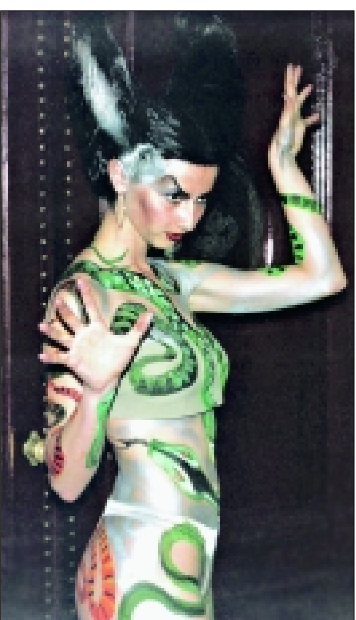
Музичний фестиваль «Фантастичний світ Гектора Берліоза» був пронизаний образом закоханого мрійника. Якщо такий був серед слухачів в Колонному залі філармонії, то простір для польоту його романтичних фантазій — необмежений. Тут і закохані Ромео і Джульєтта із драматичної симфонії, і замріяна меланхолія Чайльда Гарольда у творі для солюючого альта та оркестру, і сентиментальна вокальна лірика, романси. Навіть у грандіозному «Te deum», що нагадував оду радості з дев'ятої симфонії Бетховена, можна впізнати інтимні мотиви.

Берліоз був безнадійним романтиком. Варто пригадати з біографії його перше кохання до Естелли, душевні муки через любов до актриси Гарріет Смітсон. Зрештою, для неї він і написав свою «Фантастичну симфонію». Однак «кохання не може дати уявлення про музику, — пише Берліоз у своїх мемуарах. — А музика може розповісти про кохання». Таки розповідала. І якщо вам знайомий той стан, коли розум затьмарює нав'язлива ідея, часто божевільна, серце б'ється із неприродною для нього частотою, а словниковий запас зненацька звужується до масштабів одного слова, найчастіше імені, значить ви, ні, не хронічний наркоман, а романтик, що здатен зрозуміти музику Берліоза. D'amour! Це слово звучить так само романтично, як і двісті років тому...

Олеся НАЙДЮК.

Наречена для сонця

АКЦІЇ

Масштабна акція у стилі боді-арт «Ярилова наречена» спричинила справжній фурор у Чернівцях, художники яких схильні до відвертих експериментів.

У Чернівецькому драматичному театрі, де у фойє, залі та коридорах майстри пензля розмальовували дівчат та хлопців у стилі ню, був повний аншлаг. Кожну картину зал сприймав шаленими оплесками, а коли найсміливіші учасниці з оголеними персами вийшли перед Ярилові очі на залитий сонцем Театральний майдан, до язичницького дійства долучилися сотні чернівчан, які, здається, знаються на тонкощах боді-арту. Найбільше захоплення у глядачів мали роботи Олександра Гармидера, Артема Присяжнюка, Віталія Шелегіна та Олени Адамович. Серед перехожих з'явилося багато охочих оголитися під пензлем художника, як і пробратися до театру, де буяли пристрасті. На сцені сформувався пантеон язичницьких богів, що стало апогеєм мистецького видовища.

На думку авторів проекту Світлани Крачило, Ольги Якимович та Артема Присяжнюка, такі дійства мають навернути молодь до поетичного бачення світу. Дохристиянське минуле нашого народу теж історія, сторінка старовинного фоліанта, яку не гріх іноді обережно перегортати.

Сергій СУЛИМА.

Фото Петра ГОНЧАРА.

ОТАКОЇ!

З ню і без нього

Сучасні російські сто рублів — найсексуальніша банкнота у світі. Принаймні так стверджує головний редактор Книги рекордів Росії Олексій Свистунов. Варто уважно подивитися на постать Аполлона над портиком Великого театру, зображеного на купюрі. Коли дизайнери працювали над літографією, їм треба було сфотографувати театр. Саме тоді час тривав ремонт скульптурної групи — Аполлона, який керує квадригою коней. Тоді Аполлона тимчасово позбавили фігового листка, що прикривав чоловіче достоїнство...

Наш співвітчизник також зацікавився грошима, 21-річний художник з Одеси Кирило Бондаренко вигадав оригінальніший спосіб їх використання, ніж просто витрачати — він вирішив розмалювати купюри. Переконаний, що гроші — причина всіх зол і лих, художник вирішив зробити їх на витвори мистецтва і створив серію акварелей на банкнотах.

Кирило використовує псевдонім «Бонд-007», бо є представником сьомого покоління своєї родини. Його інтереси, як і у Джеймса Бонда, охоплюють увесь світ. Хоча більшість своїх картин він пише на гривні, майстер не обминає і євро з доларами. Художник вважає, що долари більше підходять для зображення нічних пейзажів, євро гарні для авангарда. А гривні підходять для картин будь-якого жанру та стилю. Вони надихають художника на створення пейзажів, а також полотен на історичні й політичні теми. Роботи Бондаренка дуже різні — від портретів до фантасмагоричних колажів. Оскільки одеський «Бонд-007» — бідний студент, він нечасто може дозволити собі полотно вартістю понад 20 гривень. Щоразу, коли до Бондаренка приходить натхнення, він мусить зробити нелегкий вибір між творчим самовираженням і життєвою потребою купити пива.

Євдокія ПОДОРОЖНЯ.

Ритми Африки для української душі

НАПЕРЕДОДНІ

З 30 травня по 1 червня на Трухановому острові у столиці відбудеться перший міжнародний фестиваль «Світ традицій», у якому візьмуть участь музиканти, артисти та майстри, обізнані з традиціями різних народів. Відтворити божественну цілісність світу через пізнання різних культур — завдання фестивалю.

Кожен із трьох днів матиме своє забарвлення та символічне значення. День перший — Розум. Він присвячений Європі та всьому, що пов'язане з логічним та раціональним. Цього дня на святі можна буде почути музику кельтів, давньослов'янські співи, побачити іспанські танці в стилі фламенко, а також гончарство, вишивку, плетіння з бісеру. Другий день фестивалю — Дух. Тут усе відбуватиметься під знаком Індії — східна філософія, унікальний світ пошуку божественного. Традиції Сходу буде представлено індійськими танцями, вбранням та ритуалами. І індійська музика, основа якої — суцільна імпровізація. В останній день свята на фестивалі пануватиме Тіло. Звичаї Африки та Південної Америки, в яких тепло, пристрасть, вогонь, перші ознаки життя. Живі традиції Африки представлять справжні африканці. Разом з ними можна спробувати і традиційний напій давніх індіанців — мате.

Варто зазначити, що відвідувачі фестивалю три дні можуть жити на острові в наметових таборах. Так би мовити, душею й тілом поринути у світ традицій — зустрічати сонце, а ввечері перед вогнищем слухати розповіді та давні легенди. Але унікальність усього дійства в тому, що, крім концертів, покликаних яскраво показати колорит культури, на острові буде організовано майстер-класи. Наприклад, можна навчитися носити сарі, грати на екзотичних етнічних інструментах, танцювати запальних латиноамериканських чи сексуальних африканських танців. Як зазначив Дмитро Красноухов — арт-директор Центру культурних традицій «Цілий світ», який є організатором свята, пізнати культуру іншого народу можна, тільки відчувши її на собі.

Слід наголосити, що на фестивалі пануватиме сухий закон, і навіть паління — лише у визначених місцях. Організатори вирішили вилучити цей культурний пласт з програми фестивалю. Дмитро Красноухов каже, що у давніх безпечними були напої, схожі за ефектом на алкоголь, проте тоді їх вживання слугувало якійсь чітко визначеній меті. А тепер випивка перетворилася на самоціль.

А якщо хто й не зможе потрапити на свято заморських ритуалів — можна спробувати розібратися у власній культурі або вдома імпровізувати в африканському танці. У ньому головне — ритм.

Ольга СРІБНА.

На знімку: момент танцю у стилі фламенко.

Голос України

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311094. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»